

[פ ע"א] תקונא ארבעין

<p>בראשית שמעי בת וראי והטי אונך וגו' (תהלים מה יא) בראשית תמן שמעי תמן ב"ת תמן ראי שמעי' ש' מן בראשית ב"ת תמן אשתמודע ברישא וסופא דתיבה ראי תמן אשתמודע באמצעיתא כגוונא דא בראשית וכד תהא בחבורא עמיה כגוונא דא יאהדונה"י איהו אמר לנבה ושכחי עמך ובית אביך (תהלים שם) דעל כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד (בראשית כד) (פט ע"ב) כי הוא אדוניך והשתחוי לו (תהלים שם יב) אדון כל הארץ (יהושע ג יא) ודאי:</p>	<p>בראשית. "שמעי בת וראי והטי אונך וגו'". "בראשית", שם שמעי, שם ב"ת, שם ראי שמעי. ש' מן בראשית, ב"ת, שם נודע בראש וסוף התיבה. ראי, שם נודע באמצע. כדוגמא זה, בראשית. וכשתיה עמו בחבור, כדוגמא זה, יאהדונה"י. הוא אומר לה "ושכחי עמך ובית אביך", ש"על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד" כי הוא אדוניך "והשתחוי לו אדון כל הארץ" ודאי.</p>
--	--

בראשית כו' - עתה מפרש בראשית על הנבואה: תמן כו' - שהן ב' נבואות הנ"ל. ולפי שגבורות נכללין בחסדים, ונקראים על שם החסדים¹, לכן לית תמן אלא ר"ת של שמעי, והכל כלילין בבת כנ"ל: בת תמן אשתמודע כו' - ר"ל, דהראיה שהוא מדכורא, תורה שבכתב, נכלל בגוה, ור"ל וזהו חזון, שוא"ו נכלל בס"ה דילה, וש' נכלל בראי כנ"ל, דגבורות נכלל בחסדים, חשך באור, לילה ביום, וכמ"ש בפרשת בראשית (יז ע"א)²: וז"ש וכד תהא בחבורא כו' - והוא חזון הנ"ל דאתדבקת בוא"ו, ונק' אספקלריא דנהרא על שם בעלה דנק' חוזה, דבלא בעלה היא אספקלריא דלא נהרא, כמ"ש למטה, ובג"ד כו' וכד איהי כו', והיא מסט' דשמיעה כנ"ל. אבל עתה, והיו לבשר אחד, איהו חוזה ואיהי חזון, והגבורות דילה ירתא מאו"א, וחסדים מבעלה, דהם מתקנין לה, והיא אז אספקלריא דלא נהרא, וכמ"ש בפרשת בראשית (מט ע"א וע"ב)³ ויבן ה' אלהים {פט ע"ב} כו' דהא אבא ואימא אתקינו לה כו' אספקלריא דל"נ ובשר מבשרי בגין לאחזאה לה דאינון חד ולא אית פרודא ביניהו בכלא. ועי' באד"ר (קמב ע"א) בארוכה. וז"ש שכחי עמך ובית אביך, דהן או"א דמסט' דילהון לא נהרא, והיא שחורה, כמ"ש, כמה דאתמר שחורה אני כו' (&), ועתה ויתאו המלך יפיך (תהלים מה יב), דנהירא באור: דעל כן יעזב כו' - כ"ז אומר לה, דגם אני עוזב כו', וע"ש בפרשת בראשית, ת"ח מה כתיב הכא ויאמר האדם זאת הפעם וגו' הא בסימו דמילין לאמשכא עמה כו', ע"כ יעזב איש כו' לבשר א' כולא לאמשכא לה ברחימו ולאדבקא בהדה, ור"ל שכ"ז דברי אדם הן ולא דברי התורה ודברי ז"א לנוק'. וענין עזיבת אב ואם הוא, כי אמרינן באד"ר (רצא ע"א) דנוטל ד' כתרין מאו"א, ב' אחסנתין וב' גניזין, ד' בתים דתפילין, שהן מוחין, והכל בסוד הדעת, ונותן הוא לנוק'. והאי ירית לברתא וברתא מיניה אתון כו', ע"ש. והענין כי שני מיני אישות: אחד, בענין הזיווג מסט' דצדיק חו"ג, והן ב' גניזין, חד עטרא כו'. וא' מסט' דבעל, שזן לה תמיד ומפרנס אותה, והוא מסט' דת"ת, בעל הבית ואורח⁴, והן ד' חלקים מזונות שנוטל לשניהם זכר זה ככרו ונקבה נקיה באה (גדה לא ע"ה⁵), אלא שהקב"ה נותן לזכר חלק שניהם והוא נותן לה. וכן בזיווג, ב' חלקים חו"ג כנ"ל, והן ד' אותיות הוי"ה. והנה כשהבן קטן ואין לו דעת, עד י"ג שנה, שאז נק' איש, כמ"ש (סנהדרין &) איש פרט לקטן, והוא מסט' דצדיק, שהוא איש כידוע, והוא דרגא דדעת, וידע⁶. והענין כי אף שהדעת בו חדרים ימלאו⁷ (משלי כד ד, אד"ר קלו ע"א), עיקרו לצורך יסוד, וכן כל האברים משמשים לדבר אחר, לבד היסוד⁸, דאינו אלא בשביל

- מאיר התיקון -

¹ שעה"כ קבלת שבת א', במקום דכורא אין הנוק' עולה בשם.
² עי' מלואים אות (א).
³ עי' מלואים אות.
⁴ עי' לעיל סוף פא ע"א וכן תיקון כא מו ע"א: ואין בית עתה, אבל היא מלון אורחים, מצות בחו"ל ומצות התלויות בבית המקדש הוא בית:
⁵ ז"ל: אמר ר' יצחק דבי רבי אמי בא זכר בעולם בא ככרו בידו זכר זה כר דכתיב ויכרה להם כירה גדולה נקבה אין עמה כלום נקבה נקיה באה.
⁶ עי' דברי רבינו בספד"צ א ע"ד: הזיווג בלשון דעת.
⁷ פי' בכל הו"ק עי' אד"ר קלו ע"א.
⁸ ר"ל בליטתו מה שהוא בולט ועי' עוד לקמן ק ע"ג. (לש"ו).

הנהר הזה⁹, ולכן נק' נהר על שמו¹⁰. וכ"ז שאין לו דעת, אז נוטל מזונות מאביו ואמו וסומך על שולחנם, כי מזונות יש לו תיכף שנולד, צריך לזון גופו, והוא מסט' דת"ת, שנק' אדם. ומיד כשילד נק' אדם, כמ"ש (&) אדם יולד, אלא שנוטל מאו"א. וכן הבת נוטלת מאו"א שלה, וכשבא הדעת בו, דאז כולם נכללין בדעת, כמ"ש ל בתיקון ל"ח (&) ז"ר ביה עביד לון אחד, והוא מכתר עליון, שותף השלישי¹¹, קב"ה. ונוטל¹² כל הד' עטרין, הכל מדעת, כתר עליון¹³, ונותן לו הקב"ה מזונות ב' חלקים והעטרין ב' חלקים כנ"ל. והנוק' ג"כ הולכת מאו"א שלה, והולכת אל אישה ליקח ממנו כנ"ל, ובפרשת בראשית (מח ע"ב¹⁴) כיון דאתחברת בהדיה כו' מכאן אוליפנא כו', ועילת העילות לא נחית עליה עד דהוא עם נוק'¹⁵. והנה עטרא דגבורות, מ"נ, הנה הוא בה, שלא על ידו. אבל מ"מ הוא על ידי רוחא דשדי בגוה בביאה ראשונה¹⁶, והרוח הזה הוא המעורר מ"נ לה, והוא מבוטא דבירא דלא פריש מבירא לעלמין, כמ"ש בפ' פקודי (רנט ע"א)¹⁷ והוא נקודה בהיכליה¹⁸, מעין חתום¹⁹, כמ"ש ל תיקון ל"ו וש"מ. ומעין הוא מבוטא כו'. ואמר בתיקון ל"ו וש"מ דהוא אות ברית עטרת הברית, והענין הוא דבודאי שלא בשעת זיווג העטרה בדכורא, אלא כי ביסוד זו"נ, האמה ופומא דאמה²⁰, עטרה הנ"ל, ובהן חו"ג, וכמ"ש בספד"צ בפ"ג (כו ע"א) עמ"ש. והנה עטרא דגבורה, שהוא מעטרה, נשאר בה, והוא רוחא דשדי בגוה עם הגבורות, אף שהטפה נולד הולד ממנו, ומההוא רוחא נוטל הולד הלבוש, כימי אלוה כו' (איוב כט ב), מ"מ נשאר העיקר בקרבה, והוא מביא לה מ"נ, והוא נקודה בהיכליה, כי היכל הוא בבינה דילה, והוא פנימי, לא בגופה, כי כל גופה עם הראש הוא ו"ק²¹. והיכל הזה הוא בפנימיותה, ק"ק, ארון הברית, ובגו היכל זה, הוא נקודה א', והוא מקום רוח הזה, וזה לא פסיק ממנה תמיד, אפי' בגלות, בגין ברית מילה, דלא פסיק מישראל {פט ע"ג} ומקיימין תמיד. כל מצוה שמסרו כו' עדיין כו'²², ואפי' נחש כו'²³, כ"ז שלא בעל בת אל נכר, עקרב, כמ"ש ל ריש תיקון כ"א (&). והרוח הזה, שהוא מהדעת, שהוא הולך תמיד אל שרשו, מביא לה מ"נ, ולכן דעתה קלה (שבת ל &), שאין לה אלא עיטרא דגבורות לבד, כידוע (ע"ח שער הקלי' ב, שעה"כ דרושי עמידה פ"ב-ד), וזה שג' אותיות יה"ו בדכורא וה' בתראה בנוק', כי ב' דת"ת נזונית תמיד בו י"ה, שהן מאו"א בתחילה, ועתה בדעת מהקב"ה, מ"מ ע"י או"א נותן לו הקב"ה ו', עיטרא דחסדים בו, וה' בתראה עיטרא דגבורות הוא בה, כנ"ל. והענין כי חו"ג הן אור ומים, שבב' ימים הראשונים כמ"ש ל בתיקון מא ובש"מ הרבה. והנה לויתן נחש בריח, ולויתן נחש עקלתון, זו"נ נבראו, אבל סרס את הזכר והרג את הנקבה ומלחה לצדיקים לעתיד לבא (ב"ב ע"ד ע"ג)²⁴. והענין, כי לויתן הוא צדיק, כמ"ש ל (נב ע"ב &) לויתן לעילא דא צדיק כו', והוא זו"נ, אמה ועטרה, כנ"ל. והנה אור ומים הן ב' עיטרין דחו"ג, והיו ראויין להיות שם ולהזדווג, וליתן שניהם לנוק', אבל באמת, אינו יוצא אלא מים, והאור ההולך בזיווג בכל האברים, הוא התענוג בזיווג²⁵,

– מאיר התיקון –

9 ר"ל הדעת (לש"ו).
 10 ר"ל על שם הדעת ונק' היסוד נהר כמ"ש ברע"מ פנחס רמז ע"א (לש"ו), הובא במלואים אות.
 11 ע"י נדה לא ע"א: תנו רבנן שלשה שותפין יש באדם הקדוש ברוך הוא ואביו ואמו.
 12 ז"א.
 13 ע"י ע"ח שכ"ג פ"ח.
 14 ע"י מלואים אות (ב).
 15 ע"י תז"ח טו ע"ד: עילת על כל עילאין לא נחית עליה ייחודיה עד דאפיק ליה בת זוגיה כלילא מעשר ספירן ובגינה נחית עליה ייחודיה.
 16 זהר ח"ב ק ע"א, ע"ח שער כ פ"ט.
 17 הוב"ד במלואים אות.
 18 ע"י מלואים אות.
 19 ע"י ב"ע יח ע"א שזה החלק של היסוד שאין לחיצונים נגיעה בו.
 20 ע"י חסד בפומא דאמה אד"ר קמב ע"א זהר ח"ב קכג ע"א ובשעה"כ (קא ע"ג, וע"ש קו ע"ב).
 21 ע"י זהר ח"ג קכג ע"ב דגופא ורישא מלבר ומוחא ולבא מלגאו [וזו"ן הם גופא ורישא מלבר] – הקד"ש לח ע"ג.
 22 ע"י שבת קל ע"א: רבי שמעון בן אלעזר אומר: כל מצוה שמסרו ישראל עצמן עליהם למיתה בשעת גזרת המלכות, כגון עבודת כוכבים ומילה, עדיין היא מוחזקת בידם, וכל מצוה שלא מסרו ישראל עצמן עליה למיתה בשעת גזרת המלכות, כגון תפילין, עדיין היא מרופה בידם.
 23 ע"י ברכות ל ע"ב: אפילו המלך שואל בשלומו [באמצע תפילת עמידה] לא ישיבנו, ואפילו נחש כרוך על עקבו לא יפסיק.
 24 ע"י דברי רבינו בספד"צ יב ע"ב באריכות.
 25 התגלות אור הדעת הוא העונג של כל העינוגים (דע"ה ח"ב &).

והולך עד יסוד, ושם נגנז. ובעטרה אינו בא אלא מים, וזהו עטרא דגבורות, שהוא בעטרה וניתן לנוק, ושם נעשה רקיע²⁶, בבינה דבה, ששם וייצר כו' (&), וע' פרשת בראשית (א ע"א) מכאן ולהלאה אור דאתברי ואתגניז כו'²⁷. ואלמלי היה אדם נברא באור הזה, היה רואה מסוף כו'²⁸, אבל לא נברא אלא ממים חשוכים. אבל מ"מ הוא, ויהי אור אור נגד הנוק, כמו אור במים²⁹, שמלובש שם. והן באמת עטרא דגבורה, אבל הוא חסדים, מ"ד, לנגד הנוק, מ"נ דילה. וזהו הענין דלפעמים אומרים דמים הוא בחסד ולפעמים אומרים שהוא בגבורה³⁰. ועוד שאומרים אור ומים הוא חו"ג. ולפעמים להיפך, מים אש, חו"ג, ואש הוא אור. אבל הענין, כי בדכורא אור מים הוא חו"ג, ובנוק להיפך, אלא שבדידה אין אור רק אש, כי אור דידה הוא גבורה, והיא גבורה, נמצא גבורה שבגבורות. ובדידה, הוא חסדים שבחסדים, והיא אינה מקבלת רק מ"ד, ונעשה בו חסדים לגבי מים דידה. וזהו סירס, שאינו מוליד אותו האור, והרג את הנקבה, דלית לה אור לגמרי, רק אותו המעט שמאיר מלובש במים, והוא אור הלבנה שמקבלת מתמה. וידוע ששמש וירח הם ב' דרגין אלו (זו"ח פג ע"ב). וכמו המזונות, שחלקו נשאר לו, כן עיטרא דחסדים, אלא שבגבורות חילוק, שהוא נשאר שרשו תמיד בה, משא"כ במזונות שלה, שהוא תמיד אצלו, ולכן ג' אותיות בו כנ"ל. וז"ש לה שכתי עמך כו' ותקבל ממני. שאף שאו"א הכינו כלי מקום לקבל הגבורות בה, מ"מ הכל ממנו, חו"ג, וגבורות הוא הנשאר בה ומעורר מ"נ, וחסדים הם הנותן לה. וז"ש ובג"ד מסט' דהוי"ה כו' וכד איהי כו'. והנה שמיעה מסט' דגבורות כנ"ל, ונכלל בחסדים, ראייה, ונעשית חזון כנ"ל. ולכן ש' של בראשית נכלל בראי, והכל בבת, שהוא בכלי של או"א, שמצדן נק' בת. אבל הכל נק' על שם החסדים, ראייה הנ"ל, ונכלל הכל, כל ג' בחי' אלו בא', וז"ש והיו לבשר אחד, וז"ש בשר שהוא ר"ת ב'ת ש'מעני ראי: והשתחו לו - כמ"ש בז"ח שיה"ש (נא נב &) דאע"ג דאיהי תחותיה בשחותא לגבי אמצעיתא דאל"ף כו' הביאני המלך חדריו אנא בעילויא וחביבו כו' ואנא לא חיישנא כו'³¹: אדון כל כו' - כנ"ל סוף תיקון ל"ט:

³² {קעב ע"ג} דע"כ יעזב כו' - עיין מה שכתבנו שם (&) בענין הלוייתן. והענין הוא, כי לוייתן הוא אור ששת הימים, כי לוייתן הוא בדעת כמו שאמרו בזהר פרשת שמות (יא ע"ב)³³ וילך איש כו' מבית לוי כו', וזה שאומר שם, אתר דחכמתא וההוא נהר כו', ורוצה לומר בדעת, דהוא לוי, לוייתן, וכן אמר בפ' שלח (קעד ע"א)³⁴, אלא דצדיק אקרי לוייתן, כמו שאומר בריש תיקון כ"א (מה ע"א) ובאחרי מות (נח ע"א)³⁵, ע"ש הדעת דעל שמו נקרא, כמו שכתבתי לעיל (&). והוא אור דבדעת מהכתר. ועיין מה שכתבתי בריש ספרא דצניעותא (יב ע"א-ע"ב) בענין הלוייתן נחש בריח ועקלתון, שהוא אור הראשון ובו השמחה, כמו שכתוב (משלי יג ט) אור צדיקים ישמח, שהוא משמח לצדיקים, וכתיב (תהלים צז יא) אור זרוע לצדיק כו', ואז (תהלים קד לא) ישמח ה' במעשיו. והאור הזה נברא זו"נ, חוורא עובר לסוחר, כמו שאומר שם, והוא חסדים, עשר, שכל דבר כליל מעשר, ולא יצאו אלא ה' חסדים ונגנזו ביסוד ושל העטרה, לא יצא כלל. ולכן אין לסיהרא אור

– מאיר התיקון –

- ²⁶ עי' אמ"ר וק"ב, אור מים רקיע, וק' ברכות (ע"ח מ"ד ומ"ן ה).
²⁷ הוב"ד במלואים אות (ג).
²⁸ עי' חגיגה (יב ע"א): אמר רבי אלעזר אור שברא הקדוש ברוך הוא ביום ראשון אדם צופה בו מסוף העולם ועד סופו.
²⁹ עי' לעיל פב ע"א ד"ה ויקרא.
³⁰ זהר ח"ב סד ע"ב ושם מח ע"א אמרו שהוא בגבורה ושם כד ע"א אמרו שהוא בחסד (לש"ו).
³¹ עי' מלואים אות (ד).
³² מליקוטי הגר"א הנדפס במהדורת וילנא בדף קעב ע"ג.
³³ עי' מלואים אות (ה).
³⁴ עי' מלואים אות (ו).
³⁵ והנה ע"ד שאמרנו בהדעת אשר מהחכמה לבינה, שהוא הלוייתן נחש בריח ונחש עקלתון, שהוא שורש הכל והוא כולל ומקיף את כל הו"ק שהם עומדים רק עליו, כן הוא עד"ז בהצדיק אשר מז"א לרחל. כי הצדיק הוא ג"כ בדרגא דלוייתן, וכמ"ש בזוה"ק (אחרי מות נח ע"א) לוייתן זה יצרת לשחק בו דא צדיק כו' ע"ש, וכן בתיקונים (תיקון כא דף מד ע"ב) לוייתן לעילא דא צדיק (דע"ה ח"ב מה ע"ב), היסוד דקטנות דז"א הוא הנחש. כי בגדלות נקרא בשם לוייתן, כמ"ש בתיקונים (תיקון כא דף מד רע"ב) לוייתן לעילא דא צדיק, וכן בזוה"פ אחרי מות (נח ע"א) ובכ"מ, והוא על שם כי אז הוא נכנס בתוך כל הים כולו ומבריא מן הקצה אל הקצה. אבל בקטנות נקרא בשם נחש, כי אינו נכנס אלא הוא רק בסוד נשיכה. וכן לוייתן הוא על שם היחוד והחיבור, הפעם ילוה אישי אלי (בראשית כט לד), וכן כמער איש וליות (מלכים א' ז לו), והוא על שם החסדים אשר דרכן הוא להדביק ולייחד, והוא ע"י המוחין דגדלות (דע"ה ח"ב קכד ע"א). ועי' דע"ה ח"א סא ע"א.

כלל, דלית לה מגרמה כלום (&), רק מה שמקבלת משמשא, יסוד. ואף גם זה רק מלובש במים, אבל האור נגנו בצדיק, ושם אור הגנוז, כמו שאומר לעיל (לח ע"ב לח ע"ב), ולכן הערלה חופפת שם. ולעתיד לבוא (ישעיהו ל כו) והיה אור הלבנה כאור החמה כו', שתתגלה האור שלה בעטרה, ואז יכרתו הס"א, (ישעיהו כה ח) ובלע המות כו', מלכין דאתבטלו הכא אתקיימו (ספד"צ כו ע"ב) דאתגליא חסד בפום אמה³⁶, וזהו (כבא בתרא עד ע"ב) ומלחה לעתיד לבוא, ברית מלח³⁷ שלא תופר³⁸, והן נחש בריח, האמה, שהוא בריח. והעטרה, עקלתון, שסובב סובב. וגם הסביבו הוא בעקלתון, בשיפוע. וכן (תהלים נ י) בהמות בהררי אלף זו"נ נבראו, וסירס את הזכר וצינן את הנקבה, הוא בנוק', בדעת שלה, המתפשט ביסוד שלה, שגם הם זו"נ נבראו, מים אש, כמו שאומר שם. והם בהמות בהררי אלף, שהוא בנוק' כידוע³⁹. והוא מהגבורות כמו שאומר בסוף תיקוני זהר חדש ובפרשת בהעלותך (פנחס רמ ע"ב) והוא בעירא דאשא דאכיל בעירא⁴⁰ מצמיח חציר לבהמה כו' (תהלים קד יד) ואלמלא כו'⁴¹ סירס את הזכר (ב"ב ס"ט), והוא מ"נ דבה שאין יוצאין ממנה כמו בזכר. וצינן את האש שבה, כי אלמלא היה האש שבה בכחו, היה התשוקה בה עד למאד, והגבורות היה חזק. אבל צינן בה, ולא נשאר תשוקה בה כלל וכלל, רק בשעת הזיווג, שמתחממת מאורו שנפיק דרך דופן היסוד, והוא חוט של חסד המשוך עליה⁴². (כמו שאמרו (מגילה יג ע"א) אסתר ירקרוקת אלא כו') אור השמש המאיר לעולם, והוא לא פסיק מהעולם, וזה שאמרו (חגיגה יב ע"ב) כל העוסק כו'⁴³ שמשותף בה ונכלל עמה ומקבל החוט עמה, רק מחטאה נתקללה, ואל אישך תשוקתך (בראשית ג טז), וזהו הסעודה של לויתן ושור הבר והקניגין שלהם, שהוא השמחה הגדולה שאין למעלה הימנה:

<p>ובנין דא מסטרא דיהו"ה אתקריאת אספקלריאה דנהרא וכד איהי אדנ"י בלא בעלה אתקריאת אספקלריאה דלא נהרא ונביאיא מסטרא דיהו"ה אינון מאספקלריאה דנהרא ונביאיא מסטרא דאדנ"י אינון מאספקלריאה דלא נהרא דאלין מתנבאין רחמי ואלין מתנבאין דינא דנבואה איהי שקילא לאורייתא דבכתב ולאורייתא דבעל פה:</p>	<p>ולכן מצד של יהו"ה נקראת האספקלריה המאירה. וכשהיא אדנ"י בלי בעלה, נקראת אספקלריה שאינה מאירה. והנביאים מצד של יהו"ה, הם מאספקלריה שמאירה. ונביאים מצד של אדנ"י, הם מן האספקלריה שאינה מאירה, שאלו מתנבאים רחמים ואלו מתנבאים דין, שהנבואה שקולה לתורה שבכתב ולתורה שבעל פה.</p>
--	---

ובג"ד כו' דנבואה איהי שקילא כו' - ור"ל זהו שמעי וראי, תורה שבכתב ושבע"פ, כנ"ל והן שניהם בהיכלא דידה, בתי היכלין דנבואה, ואראה כו' (ישעיהו א) ואשמע {פט ע"ד} כו' (יחזקאל ג יב) וכנ"ל (סוף תיקון לט):

– מאיר התיקון –

³⁶ עי' חסד בפומא דאמה אד"ר קמב ע"א זהר ח"ב כג ע"א ובשעה"כ (שם קא ע"ג, וע"ש קו ע"ב), ועי' הגר"א ספד"צ (פרק ג דף מג סע"ד כז ע"א). {
³⁷ עי' לעיל ג ע"א שהוא כינוי לדכר. ועי' לעיל נא ע"ד: על כל קרבנך כו' - דמלח ממתקת את הבשר (ברכות ה ע"א), והוא מסט' דימינא שממתקת הכל, וז"ש מלח בריח, שחסד בפומא דאמה והברית נק' חסד, שומר הברית והחסד (דברים ז ט).
³⁸ עי' ספרא בחוקותי ב: "[הנה ימים באים נאם ה' וכרתי את בית ישראל ואת בית יהודה ברית חדשה. לא כברית אשר כרתי את אבותם ביום החזיקי בידם להוציאם מארץ מצרים] אשר המה הפרו את בריתי ואנכי בעלתי במ נאום ה' [כי זאת הברית אשר אכרת את בית ישראל אחרי הימים ההם נאם ה' נתתי את תורתך בקרבם ועל לבם אכתבנה והייתי להם לאלהים והמה יהיו לי לעם]" אלא ברית חדשה שלא תופר מעתה וכו'.
³⁹ עי' דברי רבינו בספד"צ לב ע"ב: בהמות בהררי אלף הן הנוקבין רוחין דשמאלא דבריאה שנקראת בהמה בהררי אלף דרביעא על אלף טורין.
⁴⁰ עי' מלואים אות (ז).
⁴¹ נזדקקין זה לזה מחריבין את העולם. @
⁴² עי' מב"ש (סוכות ט): אור זה שאמרנו שמתגלה ביסוד מחסד עליון בסוד לויתן הוא חוט של חסד שמאיר במלכות אסתר שהיתה למעלה והיתה נסתרת באו"א בסוד ד' ונקראת אח"כ הדסה שזכתה לקבל הד' וה"ס והיא בחינת ה' אחרונה שבשם. ואחר כך נמשך לה חוט של חסד וזה החוט הוא בחי' המלכות שבתוך החסד. ועי' פת"ש שבירת הכלים יד שזה כינוי לחוט א"ס הנכנס לצמצום המוזכר בריש ע"ח.
⁴³ בלילה הקב"ה מושך עליו חוט של חסד. @

<p>ובהוא זמנא דמתפתהין היכלין דנבואה כמה מארי דעתידות יתערון בעלמא הה"ד (יואל ב') ונבאו בניכם ובנותיכם וכו' וכמה מארי דאותות ומארי⁴⁴ דעתידות ממה דהוון ועתידין למהוין ממה דהוון מסטרא דמחשבה דאתמר בה ישראל עלה במחשבה ומה דעתידין למהוין מסטרא דאימא עלאה ורוא דמלה מה שהיה כבר הוא ואשר להיות כבר היה (קהלת ג טו):</p>	<p>ובאותו זמן שנפתחים היכלות הנבואה, כמה בעלי עתידות יתעוררו בעולם, זהו שנאמר "ונבאו בניכם ובנותיכם וכו'". וכמה בעלי אותות ובעלי עתידות ממה שהיו ועתידיים להיות. ממה שהיו מצד המחשבה, שנאמר בה (&) וישראל עלה במחשבה. ומה שעתידי להיות מצד האם העליונה, וסוד הדבר "מה שהיה כבר הוא ואשר להיות כבר היה".</p>
---	---

ובהוא זמנא כו' ובנותיכם כו' מארי דעתידות ממה כו' - כצ"ל ול"ג וכמה מארי דאותות, ומפרש והולך מארי דעתידות מאו"א, כי הן עומק ראשית ועומק אחרית, כמ"ש (פ"א מ"ה) בס"י, מים ואש⁴⁵, שממים יצאו, ואש מחזיר כל דבר לשרשו, מוחא ולבא אברים הפנימים, ואח"כ מפרש כל האברים החיצונים, הכל כסדר והכל בנבואה, כמו שמפרש והולך: **דאתמר בה ישראל כו' -** הוא לראיה שמשא מסט' דעבר, דאמרינן (&) עלה במחשבה, שכבר עלה: **ורוא מה שהי' כבר הוא** - ר"ל, מה שהיה בחכמה, כבר הוא בכתר דנק' הוא, כמ"ש בא"ז (&). דאינו בחכמה כי אם מה שכבר הוא בכתר. וכן אין בבינה כי אם מה שהיה בחכמה, וזהו, ואשר להיות כו':

<p>וכמה מארי דעיינין דאינון חוונים ונביאיא יתערון בעלמא דאינון עיני ה' וכמה מארי דאודנין דתמן שמיעה דאתמר בהון (&) ואשמע את קול כנפיהם ומארי דאנפין דאתמר בהון (&) וארבעה פנים וגו' ומארי דקלין ומארי דדבורין ומארי דרוחא דקודשא ומארי דידין דאתמר בהון (&) וידי אדם וגו' ומארי דקומה ומארי דאות ומארי דרגלין דאתמר בהון והחיות רצוא ושוב (יחזקאל א יד) בההוא זמנא ויבדל אלהים בין האור ובין החושך (&) אלין אינון נביאי דשקרא דאתמר בהון ויעשו גם הם חרטומי מצרים וגו' דאפריש לון קודשא בריך הוא מנביאי קשומי:</p>	<p>וכמה בעלי עיניים, שהם חוונים ונביאים, יתעוררו בעולם, שהם עיני יהו"ה. וכמה בעלי אזנים, ששם שמיעה, שנאמר בהם "ואשמע את קול כנפיהם". ובעלי פנים, שנאמר בהם "וארבעה פנים וגו'". ובעלי קולות ובעלי דבורים ובעלי רוח הקודש ובעלי ידים, שנאמר בהם "וידי אדם וגו'", ובעלי קומה ובעלי אות ובעלי רגלים, שנאמר בהם "והחיות רצוא ושוב". באותו זמן "ויבדל אלהים בין האור ובין החושך", אלו הם נביאי השקר, שנאמר בהם "ויעשו גם הם חרטומי מצרים וגו'", שהקדוש ברוך הוא הפרידם מנביאי האמת.</p>
--	---

דאינון חוונים ונביאים - מס' דעין שמאל וימין כמש"ל בריש הקדמה (ב ע"ב)⁴⁶ ועוד מסגירו דעיינין ופתיחו דעיינין, כמש"ל ריש תיקון י"ח (&), ואף שכל עיינין הן אספקלריא דנהרא, היינו לגבי שמיעה, אבל בה גופא אית דו"נ, נו"ה: **ומארי דאודנין כו' דאתמר כו' -** ומארי דעיינין כבר ביאר שהן נבואה במראה: **את קול כנפיהם -** והוא דיבור, מסט' דנוק'⁴⁷, ובעל כנפים יגיד דבר (קהלת יב), וזהו שמיעה. והרבה חילוקים בין ראייה לשמיעה. כי הראיה הוא באור, ימינא, אספקלריא דנהרא. והשמיעה, אף בלילה, בחושך. אבל הראיה הוא מרחוק הרבה, שרואין אף בשמים, וכמ"ש (&) מרחוק ה' נראה כו', אבל שמיעה בקרוב. והן דרגא דת"ת וצדיק, אספקלריא דנהרא ואספקלריא דלא נהרא, וכמ"ש (&) שלום לרחוק ולקרוב, שהן ת"ת וצדיק, כמש"ל (נג ע"א &). ובראייה א' יכולין לראות מה שא"א לשמוע בזמן גדול. והראיה אינה נשכחת מהרה, כשרואה אדם א' מכירו לאחר זמן הרבה, וכן נקבע האהבה והשנאה בראיה יותר, וכמ"ש במשה רבינו ע"ה (&) וירא את העגל כו', והתפעל יותר מבמאמר ה' ית'. וכן הראיה מבוררת יותר וצחה להבין מבשמיעה, וכמה מדרגות עוד, ותבין בזה הרבה סתרי תורה: **ומארי דאנפין כו' -** דאינון ידעין

- מאיר התיקון -

⁴⁴ "וכמה מארי לאותות ו" (נמחק בגר"א).

⁴⁵ עי' ס"י פ"א מ"ב אש ממים.

⁴⁶ ז"ל: חוונים נביאים מסטרא דנצח והוד.

במ"ט⁴⁸ ובשבעין אנפין⁴⁹, דהן מסט' דר' פנים לאחת (יחזקאל א' ו'), שהן י"ב פנים, ובכל א' ששה כמש"ל (סג ע"א &) (וע"ל קמד ע"א & אנפוי דמטרוניתא כו' תליין ע"ב כו'): ומארי דקלין ומארי דדבורין – שנאמר, כי עוף כו' ובעל כנפים כו', כמש"ל בתיקון י"ח ע"ש (לב ע"ב): ומארי דרוחא דקודשא – מסט' דחוטמא, דאתמר בהון (&) עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש ליהט, כמש"ש (לב ע"ב), והוא מב' נוקבין, חד רוחא וחד אשא, כמ"ש בא"ז (רצד ע"א) ר"ה סבא אוקים כו'⁵⁰: דכתיב וידי אדם כו' – העושי צדקה בסתר מתחת כנפיהם, ועי' בתיקון י"ח (כט ע"ב &): ומארי דקומה – דכתיב (&) וגויתו כתרשיש כמש"ל (כח ע"ב &) ואמר שם (כט ע"א &) דאינון כרעין וסגדין למלאכא בצלותא כו' מכסיין בעטופא דמצוה כו': ומארי דאות – ר"ל, אות ברית ונאמר בהן (&) וזה לך האות (&) שאל לך אות כו': ומארי דרגלין – בצלותא ובגלותא קיימין עלייהו דשכינתא למסבל בגינה, כמש"ש (ל ע"א ע"ב &), והענין כי כל מצוה שאדם מחזיק בה יותר, הוא רשים בה באותו אבר, ומשם נבואתיה וכמש"ש (כח ע"א &), ולא עוד אלא כל נביאיא הוו חזיין נבואה דלהון באברים דמלאכא, כל חד וחד באבר ידיעא ולא יתיר, מנהון ברישא כו' וברתא דמלאכא איהי היכלא דכל אבר ואבר מצוה דכל אבר ואבר כו' ואיהי נבואה דכל אבר ואבר מראה דכל כו', וזהו פתיחות היכלין דכל אבר ואבר: בההוא זמנא ויבדל כו' – כמש"ל בתיקון ל' (&) ע"ש והוא כמ"ש (&) ולא ילבשו עוד אדרת כו':

<p>ויאמר אלהי"ם יהי {צ ע"א} רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים (בראשית א' ו) הכא רוא לאתעסקא באורייתא דבעל פה ולאפרשא בין אסור והתר דאינון מיין מתיקן ומיין מרירן מסטרא דשמאלא ולא יכלו לשתות מים ממרה כי מרים הם (&) ומסטרא דימינא וימתקו המים (&) ואינון כגוונא דדם טהור ודם נדה דצריך לאפרשא בינייהו בגין דההוא זוהמא דהטיל נחש בחוה גרים לערבא מיין דדכיו עם מיין דמסאבו ובגין דא תקינו תקנה דא לחובא לאפרשא בינייהו וההוא דאפריש בינייהו דא רקיע דעל ראשי חיוון דאתמר ביה (יחזקאל א' כב) ודמות על ראשי החיה רקיע דא מטטרוין:</p>

<p>משום שהיתה מחשבת לאה בלבה, אם יעקב נושא את אחותי, נושא אותי עשו הרשע. וכך רחל חשבה כמו כן, לכן הקדוש ברוך הוא נתן את שתייהן ליעקב, והציל אותם מאותו הרשע, והתחברו עם הצדיק.</p>	<p>ע"ב] לתרוייהו בנין דהוה קא מחשבת לאה בלבה אם יעקב נטיל לאחתי נטיל לי עשו חייבא והכי קא חשיבת רחל כנוונא דא בנין דא קודשא בריך הוא יהיב לון ליעקב תרוייהו ושיזיב לון מהווא חייבא ואתחברו בצדיקא</p>
--	---

לשם שמים - לשם שיהיו עם שמים, והן לאה ורחל, מסט' דבית שמאי ובית הלל, דינא ורחמי, דכל א' רוצה הלכה כמותו, להתקשר בהלכה, דרגיה. והלכה הוא בת"ת, המכריע. ונפיק בת קול אלו ואלו דברי כו' (&)⁵¹, שהן מסט' דעץ החיים, ששם שניהן מסט' דחיים, וכמ"ש לקמן (קא ע"א &) והוא, ויעש אלהים את הרקיע כו' דכאן:

<p>אמר רבי אלעזר, אבא, יום אחד הייתי בבית המדרש ושאלו החברים, מה זה שאמר רבי עקיבא לתלמידיו "כשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים שמא תסכנו עצמכם, שנאמר "דבר שקרים לא יכון לנגד עיני" (חגיגה).</p>	<p>אמר רבי אלעזר אבא יומא חדא הוינן בבי מדרשא ושאלו חבריא מאי ניהו דאמר רבי עקיבא לתלמידיו כשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים שמא תסכנו עצמכם שנאמר (תהלים ק"א) דובר שקרים לא יכון לנגד עיני:</p>
<p>בין כך, הנה זקן הזקנים, עתיק העתיקים, ירד ואמר להם, חכמים במה עסקתם. אמרו לו, ודאי בזה שאמר רבי עקיבא לתלמידיו כשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים. ואמר להם, ודאי סוד עליון יש כאן, והרי פרשוה בשיבה העליונה, וכדי שלא תטעו, ירדתי אליכם, כדי שיתגלה הסוד הזה ביניכם, שהוא סוד עליון טמון מבני האדם (הדור).</p>	<p>(*אדהכי הא סבא דסבין עתיקא דעתיקין קא נחית ואמר לון רבנן במאי עסקיתו אמרו ליה ודאי בהאי דאמר רבי עקיבא לתלמידיו כשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים ואמר לון ודאי רוא עלאה אית הכא והא אוקמוה במתיבתא עלאה ובגין דלא תטעון נחיתנא לכון בגין דיתגלי רוא דא ביניכו דאיהו רוא עלאה טמירא מבני נשא (נ"א דרא):</p>

אדהכי הא סבא דסבין כו' - ר"ל, מדורות הראשונים, קודם אברהם הרבה, ושם אריכו דיומין, כמ"ש בסוף תיקון ע' (&). ונראה שהוא אותן שקודם נח, שהם האריכו ימים יותר, וזהו סבא דסבין עתיקא דעתיקין:

<p>בודאי אבני שיש טהור הן י' שמהם יוצאים מים זכים, והם רמוזים באות א, בראש ובסוף י' י', ו' שהוא נטוי ביניהם, הוא עץ החיים, מי שאוכל ממנו וחי לעולם.</p>	<p>בודאי אבני שיש טהור אינון י' דמנהון מיין דכיינ נפקין ואינון רמיזין באת א' רישא וסופא י' ו' דאיהו נטוי ביניהו איהו עץ חיים⁵² מאן דאכל מניה וחי לעולם:</p>
---	--

- מאיר התיקון -

⁵¹ ז"ל הגמ' בשלימות:

⁵² ועי' לקמן קכז סוף ע"א בד"ה ג' טיפין ועי' עוד בזה בביאורו להיכלות כט ע"ג וע"ד (לש"ו).

ג' טיפין עלאון כו' י"ד לתתא מן א' כו' - והוא"ו שבאמצע הוא דעת שהוא כולל חו"ב כמ"ש בא"ז שם⁵² ואתעביד תלת רישין ורישא חדא כליל לון כו' והוא וא"ו כידוע והוא בין מים {קכז ע"ב} עליונים לבין מים תחתונים שהן ב' יודין הנ"ל כמש"ל למעלה בתיקונים ואמר בפ"ה דס"ד יהי רקיע בתוך כו' עתיקא לזעירא כו' [הגהה בין מים למים] מים שלימין כו' והוא"ו מפסיק ביניהם והוא רומז על ששה טפין אלו שהן מב' יודין אלו ויוד העליון הוא מוחא סתימאה וי"ד תתאה מוחא דז"א וכולא הוא אלף דהוא ע"ק כמש"ש ואלו נהרין כו' ואתקשר דא בדא ודא בדא עד דאשתמודע דכלא חד וכלא הוא ע"ק כו' וכן דעת מחבר ששה הנ"ל דנוק' בין ג"ר דחג"ת ובין ג' נה"י מעוי בדעת אתתקן ושם י"ב מנהיגים בנפש י"ב שבדעת וכן אתתקן י"ב ברכות אמצעיות כנגדו וכל י"ח ברכות הוא ג"כ באלף י"ד ג"ר קוצא וקוצא וגב וכן ג' אחרונות ו"ו דהוא ו"ו דמתחלק לב' ויין באמצעיות: ז"ל היהל אור: והענין כי ב' יוד"ן ב' חכמות הן, חכמה דז"א וחכמה דנוקב', שהן ב' יוד"ן, י"ד דהוי', וי"ד דאדנ"י, שבה ממטה למעלה כידוע. והן ב' יוד"ן דשילוב יאהדונה"י, וזהו חכמה בראש וחכמה בסוף, וא"ו באמצע וא"ו אותיות שבינתיים. והן כלולין באות אלף, י' בתחלה וי' בסוף, וא"ו באמצע. והן מ"ד, שהן מחכמה דז"א, ומ"נ שהם מחכמה דנוק'. וכן הם ב' יוד"ן בינה ומלכות, וא"ו ז"א באמצע, והכל שם הויה. וכ"ז הוא בחסד שבו האלף הזה, כמ"ש בהקדמת תיקון"ז ה' ע"ב בט'

אינון י' י' דמנהון כו' - הן ב' יודין דשילוב יאהדונה"י, תחלה וסוף, חכמה דזו"נ. שבז"א בראש, ובה בסוף, שבה אור חוזר, ב' יודין הנ"ל. ו' באמצע, ו' אותיות הנ"ל. והן כלל האצילות, י' כולל ג"ר, וי' מלכות, ו"ק באמצע. ועי' בז"ח שיה"ש (נא ע"ד⁵³) בארוכה. ואלו ב' חכמות הן חד, ב' ראשית, כמ"ש בפרשת בראשית (ז ע"ב) ר"ח פתח כו' ראשית ב' תרין אינון דמתחברין כחדא ואינון תרין נקודין כו'⁵⁴. וז"ש ומנהון כו', דמ"ד ומ"ג נפיק מחכמה, יודי"ן הנ"ל, והן מים מים הנ"ל, אבל אינון ביחודא, לכן אין לומר מים מים, ב' פעמים, רק מים אחד, הוא מעץ החיים כמו שמפרש והולך: ו' דאיהו כו' - ר"ל, שבתוך האלף כו' והוא בחושבן הוי"ה, וכן שילוב הנ"ל כנ"ל: עץ החיים - ע"ל (סו ע"ב עה ע"ב) והאי עץ כו':

<p>ואל"ן תרין יודי"ן אינון רמיזין בוויצר ואינון תרין יצירות יצירה דעלאין ויצירה דתתאין ואינון חכמה בראש וחכמה בסוף תעלומות חכמה (איוב יא ו) ודאי אינון תעלומות מחכמה עלאה (דאיהו) דתחות כתר עלאה:</p>	<p>ואלו שני היודי"ם הם רמוזים בוויצר, והם שתי יצירות, יצירה של עליונים ויצירה של תחתונים, והם חכמה בראש וחכמה בסוף, "תעלומות חכמה" ודאי, הם תעלומות מהחכמה העליונה (שהיא) תחת הכתר העליון.</p>
---	--

ואל"ן כו' ב' יצירות כו' - כמ"ש דוויצר בב' יודין על ב' יצירות, והוא בעץ הדעת טוב ורע, יצר טוב ויצר הרע, אבל בעץ החיים הוא זו"נ, וז"ש יצירה דעילאין כו', והן שמים וארץ כמ"ש"ל (סב ע"א ע"א) את השמים לבושא לעלמא עלאה כו', ע"ש: ואינון חכמה כו' - שתחלת המחשבה סוף המעשה (עי' לעיל ד ע"א), ב' יודין הנ"ל, והן שיש, ש"י י"ש, ב' חכמות, אלא שבה בהיפוכא, ש"י, והוא סוד שד"י⁵⁵ אדנ"י, כתר חכמה בב' { צ ע"ב } דלתין שבה⁵⁶, בציון וירושלים כידוע (ע"ה מוחין ט). וש"י י"ש הוא בחו"ב דילהון, דכלילן בחכמה, כ"ח מ"ה (&), וכמ"ש בסוד איש בז"ח (עג ע"ב ג ע"א) לזמנין חכמה איש כו'⁵⁷: אינון תעלומות מחכמה עלאה דאיהו כתר עלאה - ר"ל, ח"ס⁵⁸ ואינון נפקין שניהן משם. דקשה ליה, דקאמר תעלומות, לשון רבים, וחכמה בלשון יחיד. אלא

- מאיר התיקון -

מראות, בחסד, ואיהו לעילא כגוונא דא **י**, ותחת רגליו כו' כגוונא דא **א**, וכולא א כו', והכי סליק אלף יה"ה יו"י. והתחברות' בחסד, שהוא אלף כידוע, אור הגנוז, שם ואיש כי יקח את אחותו חסד הוא כידוע⁵². ואמר ואל"ן ב' יודי"ן אינון רמיזין בוויצר. שהן ב' יודי"ן דוויצר, שהן ב' יצירות שבעה"ד טו"ר, הן ב' יצרים, יצ"ט ויצה"ר, לב חכם לימינו כו', שהן דו"ג, אור וחשך, אור דכורא וחשך נוק', כמ"ש"ל דף כ"ג. וכאן הן ב' יצירות שניהם טוב, דו"ג. וז"ש יצירה דעלאין ויצירה דתתאין. שהוא ע"ס דאצילות, וע"ס דבריאה.

⁵³ עי' מלואים אות (ט).
⁵⁴ עי' מלואים אות (י).

⁵⁵ עי' זהר (ח"ג רפג ע"א): שכינתא דאיהי בת יחידא קשורא בשין דשבת איהי אות דתפילין קשורא בשין דתפילין דאיהי תלת ענפי דאבהן ודא י"ש דשד"י אשתאר דל"ת למהוי ארבע בתי דתפילין בהאי קשורא אתקשר ש"ד בשלשלת בקשורא דתפילין בזמנא דאיהו קשיר אם יצילוהו אלוה יפטור גרמיה משלשלא דמלכא:

תרגום: שכינה שהיא בת יחידה קשורה בש' של שבת, היא אות של תפילין קשורה בשין של תפילין, שהיא שלשת ענפי אבות, וזה י"ש של שד"י. נשאר דל"ת להיות ארבעת בתי תפילין בקשר זה נתקשר ש"ד בשלשלת בקשר תפילין. בזמן שהוא קשור, אם יצילוהו אלוה יפטור עצמו משלשלת של מלך.
⁵⁶ עי' לקמן קז ע"ב.

ועי' ספר הפליאה (&): ונתקבצו ליסוד ואז סתמם הבינה השני צינורות אשר הגיעו אל היסוד. א"ל ר' במאי סתמם, א"ל בשני דלתין א' של אדני וא' של שד"י נשאר י"ש משדי ואנ"י מאדני צרפם והוא ישא"ני כי הבינה נושא עליונים ותחתונים בכח כתר וחכמה, והד' אחד של שדי רומז בבינה והד' של אדני רומז בעטרה וכו'.

⁵⁷ ז"ל: איש (שמות טו) ה' איש מלחמה מאן איש לזמנין מעילא לתתא אתקריאת חכמה אדם ואתקרי איש ותלת ספירן תחותיה אתקריאו תלת חיון ולזמנין אימא עלאה אתקריאת האדם בתוספת ה' חסד גבורה תפארת תלת חיון ולזמנין תפארת אדם נצח הוד יסוד תלת חיון לזמנין חכמה איש א' כתר עלאה י' חכמה ש' תשובה דאיהי אימא עלאה:

תרגום: "איש", "ה' איש מלחמה", מי האיש, לפעמים מלמעלה למטה נקראת חכמה, אדם ונקרא איש, ושלש ספירות תחתיו נקראו שלש חיות. ולפעמים האם העליונה נקראת האדם בתוספת ה'. חסד גבורה תפארת שלש חיות. ולפעמים תפארת אדם, נצח הוד יסוד, שלש חיות. ולפעמים חכמה איש: א' כתר עליון, י' חכמה, ש' תשובה, שהיא האם העליונה.

⁵⁸ עי' לעיל הערה.

תעלומות קאי אב' יודין הנ"ל, דשניהן הן תעלומות, וכמש"ל סוף תי' ח'⁵⁹ ואינון נפקין מחכמה, א' דאיש, הנ"ל:

<p>(*)נ"א קס סכא⁶⁰ לסבין עתיקא דעתיקין ואמר רבי רבי מאי ניהו לאמר רבי עקיבא לתלמידיו כשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים, שמא תסכנו בעצמכם. זהו שנאמר "דובר שקרים לא יכון לנגד עיני". הרי נאמר "יהי רקיע בתוך המים והי מבדיל בין מים למים". ועוד מים עליונים ומים תחתונים יש שם, למה אמר, אל תאמרו מים מים. אמר לו הנר הקדוש, זקן הזקנים לך נאה לגלות הסוד הזה, שאין החברים יכולים לעמוד בו על בוריו. אמר לו זקן הזקנים, רבי רבי נר הקדוש, בודאי אבני שיש טהור הן י' י', שהן אחד יו"ד עליונה מן א, והשניה יו"ד תחתונה ממנה. וכאן אין טמאה אלא אבני שיש טהור. ואין הפרדה בין מים למים, שהכל יחוד אחד, שאלו הם מצד של עץ החיים, שהוא ו, באמצע של א, שנאמר בו "ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם" אבל האילן של עץ הדעת למטה.</p>	<p>והם כנגד שתי עינים, שבהם שתי דמעות יורדות לים הגדול. ולמה ירדו, משום שהתורה משני לוחות הללו, היה מוריד משה לישראל, ולא זכו ונשברו ונפלו, וזה גרם לאבדן של בית ראשון ושני. ולמה נפלו, משום שפרח מהם ו', שהיא ו' מן וייצר.</p>
<p>ואינון לקבל תרין עינין דבהון תרין דמעין נחתין בימא רבא ואמאי נחתו בגין דאורייתא מתרין לוחין אלין הוה משה נחית לון לישראל ולא זכו ואתברו ונפלו ודא גרים אבודא דבית ראשון ובית שני ואמאי נפלו בגין דפרח ו' מינייהו דאיהו ו' מן וייצר:</p>	<p>ואינון לקבל כו' - דבעינין דילה הן חושבן, דבחכמה פרפראות כו'⁶². וענין הדמעין נתבאר באד"ר (קלז ע"ב) דאינון ב' אבנין אוכמא וסומקא דאתפרשין⁶³ באסחותא⁶⁴ דימא רבא. ואינון ב' דינין דב' אלהים, ה' עילאה וה' תתאה, אוכמ וסומק. והן ב' אבנין דלוחות, שהן ה' עילאה וה' תתאה, כמש"ל (סב ע"ב &) דאיהו ה' ה' דכלילין בעשר דברן ה' בלוחא כו', והן בית ראשון ושני בב' בתי לבא כמש"ש (עמוד א &) ע"ש. וזהו הכל מסט' דעץ הדעת טוב ורע, דמשמאלא כו', כמש"ש למטה. אבל בעץ החיים אין צריך הדמעין אלו, דשם כולו חיים. וז"ש ואמאי נחתו כו' ודא גרים כו': בגין דפרח כו' - ר"ל, הכתב מעליהו, דב' לוחות הוו ב' יודין הנ"ל, שהן ג"כ ב' ההין, שחו"ב אחד הוא⁶⁵, כ"ח מ"ה, ב' עלמין, עילאה ותתאה. והוא יו"ד הוא עלמא מציעתא, ו"ק, והוא הכתב דעליהון. וכיון דפרח הוא יו', אתברו אלו הלוחין ג"כ, שהן ב' יודין, משום דלית פירודא בינייהו, וכמש"ל⁶⁶:</p>

– מאיר התיקון –

⁵⁹ צ"ע כוונתו, אמנם עי' לעיל כה ע"ג ד"ה כד סליק.

⁶⁰ עי' לעיל הערה.

⁶¹ עי' לעיל הערה.

⁶² עי' מלואים אות.

⁶³ עי' בהגר"א בסד"צ כב ע"א ד"ה חד רגשא שהאוכם מתפרשת והסומק נכלל בלבן של א"א

⁶⁴ מילה זו מוזכרת בא"ר קלז ע"א ועי' תרגום איוב טל שזה לשון של רחיצה

⁶⁵ עי' זהר ח"ג ד ע"א תרין רעין דלא מתפרשין דא מן דא.

⁶⁶ עי' מב ע"א ששם לית פירודא בכל הי"ס דו"א.

<p>ויהיב לון אחרנין מסמרא דעץ הדעת טוב וצ ע"ב) ורע דמתמן אתייהיבת אורייתא באסור והתר מימינא חיי ומשמאלא מיתה ובגין דא אמר רבי עקיבא לתלמידוי כשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים ולא תהוון שקילין אבני שיש טהור לאבנים אחרנין דאינון חיי ומיתה דתמן (קהלת י ב) לב חכם לימינו דבר נש ולב כסיל לשמאלו ולא עוד אלא אתם תסכנו עצמכם בגין דאלין אבנין דעץ הדעת טוב ורע אינון בפרודא ואלין אבני שיש טהור אינון ביחודא בלא פרודא כלל ואם תאמרו דהא אסתליק עץ החיים מניהו ונפלו ואית פרודא בינייהו דובר שקרים לא יכון [קא ע"ב] לנגד עיני דהא לית תמן פרודא לעילא ואלין דאתברו מאינון (מאנין) הו אתו לנשקא ליה פרח ואסתלק מניהו:</p>	<p>ונתן להם אחרים מצד של עץ הדעת טוב ורע, שמשם נתנה תורה באסור והיתר, מימין חיים ומשמאל מיתה, ולכן אמר רבי עקיבא לתלמידיו, כשתגיעו לאבני שיש אל תגידו מים מים, ואל תהיו שוקלים אבני שיש טהור לאבנים אחרות, שהן חיים ומיתה, ששם "לב חכם לימינו", של אדם "ולב כסיל לשמאלו". ולא עוד אלא, אתם תסכנו עצמכם, משום שהאבנים הללו של עץ הדעת טוב ורע הן בפרוד, ואבני השיש טהור הללו הן ביחוד בלי פרוד כלל. ואם תאמרו, שהרי הסתלק מהם עץ החיים ונפלו ויש ביניהן פרוד "דובר שקרים לא יכון לנגד עיני", שהרי אין שם פרוד למעלה ואלו שנשברו מאותם (כלים) היו. באו לנשק אותן, פרח והסתלק מהם.</p>
--	--

ויהיב לון אחרנין כו' - והן ב' ההין מסט' דעץ הדעת טוב ורע, והן ב' בתים הנ"ל. ולכן גרים
איבודא, כמ"ש (&) אם ה' לא יבנה בית כו'. וז"ש בפרשת פנחס (רכא ע"א)⁶⁷ דב' בתים שרצה ה' ית'
לבנות לא היו עדיין כלל, ולע"ל יבנה הקב"ה שניהם כאחד, מעשה ידי לעולם, שעתידי להתגלות
עץ החיים, כמ"ש בפרשת בראשית (כח ע"א) ובפ' משפטים (קח ע"א) בארוכה: אל תאמרו מים
כו' - ר"ל, שלא תאמר ששני מיני מים הן, כמו בעץ הדעת טוב ורע, והן ב' עינין דז"א שאמרו
באד"ר⁶⁸, והכל במט"ט, דשם מקנן ז"א (לעיל כד ע"ב). אבל למעלה, אף { צ ע"ג } בכריאה דשם מקנן
ג"ר, עין אחת דא"א, הוא חוורא, וחורא גו כו' (אד"ר קכט ע"ב): דמתמן לב כו' - ר"ל, יצ"ט ויצה"ר
משא"כ בעץ החיים שכולו טוב וחיים, ועבר"מ פרשת פנחס (רלד ע"ב) אמר ר"מ כו'⁶⁹ (ולקמן
קטו ע"א & בארוכה ע"ש): ולא עוד כו' - לא זו בלבד שתאמרו שיש שינוי, אלא שניהן טובים,
אלא שהן אחד בלבד: ואם תאמרו כו' - ר"ל, דס"ד שהוא"ו פרח ונשאר אלו ב' היודין, אמר לא
כן, אלא גם היודין נסתלקו, מאחר שאין פירוד ביניהם. וז"ש ואלין דאתברו מאלין הוה, ר"ל לא
לוחות שניות כס"ד אלא קודם השבירה לוחות הראשונות, וזהו דובר שקרים, כי השקר הוא
- מאיר התיקון -

⁶⁷ ז"ל: א"ל סבא תלת בעיין בעינא למתבע מנך חד דאתון אמרין דיתבני לכו
בי מקדשא אחרא והא לא הו למבני אלא תרי זמנין בית ראשון ובית שני בית שלישי
(ובית רביעי) לא תשכח באורייתא והא מה דהוה ליה למבני כבר אתבנון ולעולם לית
ביה יתיר דהא תרי בתי ישראל קרא לון קרא וכתוב (חגי ב ט) גדול יהיה כבוד הבית
הזה האחרון מן הראשון:

תרגום: אמר לו זקן זקן שלש שאלות אני רוצה לשאול ממך. אחת, שאתם אומרים
שיבנה לכם בית מקדש אחר, והרי לא היו להבנות אלא רק פעמיים, בית ראשון ובית
שני. בית שלישי (ובית רביעי) לא תמצא בתורה. והרי מה שהיה לו להבנות כבר נבנו,
ולעולם אין בו יותר, שהרי שני בתי ישראל קרא להם הפסוק, וכתוב "גדול יהיה כבוד
הבית הזה האחרון מן הראשון".
⁶⁸ קלז ע"ב הנ"ל.

⁶⁹ ז"ל: אמר רעיא מהימנא בתר דגופא איהו מאילנא דטוב ורע לית אבר

[בגופא] (בכל גופא) דלית ביה יצר הרע ויצר טוב לבינוניים ולצדיקים גמורים

תריין יצירות דכר ונוקבא תרווייהו טובים כגוונא דחתן וכלה:

תרגום: אמר הרועה הנאמן, מאחר שהגוף הוא מעץ של טוב ורע, אין אבר
בגוף שאין בו יצר הרע ויצר הטוב לבינוניים. ולצדיקים גמורים שתי יצירות של
זכר ונקבה ושניהם טובים, כדוגמת חתן וכלה.

הפירוד כידוע, וזהו "לנגד עיני", עיני הוא ב' עיינין, ב' יודין הנ"ל, ושם "לא יכון דובר שקרים", דלית תמן פירודא. וע"ל ריש תיקון ד' (כ ע"ב) אינון עיינין כו' הא נחש עקלתון כו' והוא הדובר שקרים כמש"ל (סד ע"ב) ואיהו נחש דמליל כו', והוא הכל בעץ הדעת טוב ורע. אבל בעץ החיים כנ"ל, ואלו ב' מים דעץ החיים ועץ הדעת טוב ורע הן דפרשה הנ"ל, יהי רקיע בעץ הדעת טוב ורע, ויעש כו' הוא דעץ החיים כנ"ל:

<p>[פג ע"ב] * (אמר רבי יצחק כל אינון מתים דארעא דישראל יחיו ויקומו בקדמיתא לעידן דיחיו קודשא בריך הוא מתיא בגין דקודשא בריך הוא יתער עליהו הה"ד (ישעיה כו &) יחיו מתיך נבלתי יקומו יחיו מתיך אלין אינון דארעא דישראל נבלתי יקומו אלין אינון דארעא נוכראה דלא כתיב בהו תחיה אלא קימה דהא רוחא דחיי לא תשרי עלייהו אלא בארעא דישראל ובגין כך כתיב בהו יחיו נבלתי יקומו אלין דלבר יתברי גופא דלהון ויקומו גופא בלא רוחא ולבתר יתגלגלו מתחות עפרא עד דמטו לארעא דישראל ותמן יקבלון נשמתא ולא ברשו אחרא בגין דיתקיימו בעלמא כדקא חזי):</p>	<p>אמר רבי יצחק כל אותם המתים של ארץ ישראל יחיו ויקומו בתחילה, לזמן שיחיה הקדוש ברוך הוא את המתים, משום שהקדוש ברוך הוא יתעורר עליהם, זה שנאמר "יחיו מתיך נבלתי יקומו". "יחיו מתיך", אלו הם של ארץ ישראל. "נבלתי יקומו", אלו שבארץ נכריה, שלא נאמר בהם תחיה אלא קימה, שהרי רוח החיים לא תשרה עליהם אלא בארץ ישראל, ולכן נאמר בהם "יחיו נבלתי יקומו", אלו שבחוץ, יברא הגוף שלהם, ויקומו גוף בלי רוח. ואחר כך יתגלגלו מתחת העפר, עד שיגיעו לארץ ישראל, ושם יקבלו נשמה ולא ברשות אחרת, כדי שיתקיימו בעולם כראוי.</p>
---	---

~א"ר יצחק כל אינון כו' - אינו מהתיקונים אלא מז"ח, וטעה המעתיק בעבור שראה למטה כ' הה"ד וירא אלהים את האור כו':⁷⁰ יחיו מתיך אלין כו' - דלא נשחטו בסכין פגום, משא"כ בחו"ל וכמ"ש בפ' תרומה (קנא ע"ב) ובאלין נאמר יחיו ובאלין קימה⁷¹, כמו שמפרש והולך. ועי' במדרש הנעלם (פ' וירא קיג ע"א-ב)⁷² א"ר יוחנן המתים שבא"י הם חיים תחלה הה"ד יחיו כו'

– מאיר התיקון –

⁷⁰ * [מהגהות שניות]. א"ר יצחק כל אינון כו'. עד סוף התיקון אינו מהתיקונים, אלא מזוהר פ' חיי שרה (קלא ע"א) א"ר יצחק כל אינון כו', עד א"ר אלעזר. שם קלא א' ת"ח הא אתמר כו', עד ר' אלעזר: א"ר אלעזר ת"ח בשעתא, עד א"ר חזקיה. שם א"ר אלעזר ת"ח עד א"ר ייסא: א"ר חזקיה אי תימא עד א"ר אלעזר. שם למעלה א"ר חזקיה אי תימא כו' עד וכלא אתקם ואתעתד: א"ר אלעזר והאי מאן כו'. ע"ס התיקון הוא בזהר פרשת וירא קי"ח קי"ט א"ר אלעזר כו':
⁷¹ ז"ל: ועל דא כתיב (ישעיה כו יט) יחיו מתיך נבלתי יקומו הקיצו ורננו שוכני עפר וגו' יחיו מתיך אלין וזומתין (ד) בארעא קדישא דאינון מתין דליה ולא מאחרא דלא שלטא תמן סטרא אחרא כלל ועל דא כתיב מתיך נבלתי יקומו אינון דמיתו בארעא נוכראה אחרא על ידא דההוא מחבלא: תרגום: ולכן נאמר "יחיו מתיך נבלתי יקומו הקיצו ורננו שוכני עפר וגו'". "יחיו מתיך", אלו שמתים בארץ הקדושה, שהם מתים שלו, ולא מאחר שלא שולט שם הצד האחר כלל, ולכן נאמר "מתיך נבלתי יקומו", אותם שמתו בארץ נכריה אחרת, על ידי אותה המשחית.
⁷² אמר רבי יוחנן המתים שבארץ הם חיים תחלה הה"ד (ישעיה כו יט) יחיו מתיך נבלתי יקומו אלו שבחוצה לארץ הקיצו ורננו שוכני עפר אלו המתים שבמדבר דאמר רבי יוחנן למה מת משה בחוצה לארץ להראות לכל באי עולם כשם שעתיד הקדוש ברוך הוא להחיות למשה כך עתיד להחיותם [לדורו] (למה) שהם קבלו התורה (דאמר רבי יוחנן שעליהם) [ועליהם] נאמר (ירמיה ב ב) זכרתי לך חסד נעוריק אהבת כלולותיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה דבר אחר הקיצו ורננו שוכני עפר אלו הם האבות [ו]המתים בחוצה לארץ יבנה גופם ומתגלגלים תחת הארץ עד ארץ ישראל ושם יקבלו נשמתם ולא בחוצה לארץ הה"ד (יחזקאל לז ג) לכן הנבא ואמרת אליהם הנה אנכי פותח את קברותיכם והעליתי אתכם מקברותיכם עמי והבאתי אתכם אל אדמת ישראל מה כתיב אחריו (יחזקאל לז יד) ונתתי רוחי בכם וחייתם תרגום: אמר רבי יוחנן, המתים שבארץ [ישראל] הם יחיו תחלה, זהו שנאמר "יחיו מתיך", "נבלתי יקומו", אלו שבחוצה לארץ, "הקיצו ורננו שוכני עפר", אלו המתים שבמדבר. שאמר רבי יוחנן, למה מת משה בחוצה לארץ, להראות לכל באי עולם, כשם שעתיד הקדוש ברוך הוא להחיות למשה, כך עתיד להחיות לדורו. (למה), שהם קבלו התורה. (שאמר רבי יוחנן) ועליהם נאמר "זכרתי לך חסד נעוריק אהבת כלולותיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה".
דבר אחר, "הקיצו ורננו שוכני עפר", אלו הם האבות, והמתים בחוצה לארץ יבנה גופם ומתגלגלים תחת הארץ עד ארץ ישראל, ושם יקבלו נשמתם ולא בחוצה לארץ. זהו שנאמר "לכן הנבא ואמרת

ד"א הקיצו כו' הה"ד לכן הנבא כו' והבאתי אתכם אל אדמת ישראל מה { צ ע"ד } כתיב אחרי ונתתי רוחי בכם וחייתם. ושם (קיד ע"א-ב) ריב"א שאל לר' חזקיה א"ל מתים שעתיד הקב"ה להחיותן לא כו' לפיכך אין מקבלין נשמתן אלא במקום קיים כו'⁷³:

<p>אמר רבי אלעזר תא חזי בשעתא דזמין קודשא בריך הוא לאחיא מיתאי כל אינון נשמתין דיתערון כולהון יקומו בהאי דיוקנא ממש דהוּו בהאי עלמא ונחית לון קודשא בריך הוא וקרא לון בשמהן הה"ד (ישעיה מ &) לכלם בשם יקרא⁷⁴ וכל נשמתא תיעול לדוכתהא ויקומו בקיומא בעלמא כדקא חזי וכדין יהא עלמא שלים ועל ההוא זימנא כתיב (שם כה &) וחרפת עמו יסיר דא יצר הרע דאחשיך אפי דבר נש ושליט ביה:</p>	<p>אמר רבי אלעזר בא וראה, בשעה שעתיד הקדוש ברוך הוא להחיות את המתים, כל אותן נשמות שיתעוררו, כולם יקומו באותן דמות ממש שהיו בעולם הזה. ומוריד אותן הקדוש ברוך הוא, וקורא להם בשמות זהו, שנאמר "לכולם בשם יקרא". וכל נשמה תכנס למקומה, ויעמדו בקיום בעולם כראוי, ואז יהיה העולם שלם. ועל אותו זמן נאמר "וחרפת עמו יסיר", זה יצר הרע, שמחשיך פני האדם ושולט בו.</p>
<p>אמר רבי חזקיה אי תימא דכל גופין דעלמא יקומו ויתערון מעפרא אינון גופין דאתנטעו בנשמתא חדא מה תהא מנייהו אמר רבי יוסי אינון גופין דלא זכו ולא אצלחו הרי אינון כלא הוו כמה דהוו ע"ן יבש בהאי עלמא הכי נמי בההוא זמנא וגופא בתראה יקום ההוא דאתנטע ואצלח ונטע שרשוי כדקא יאות ועל ההוא גופא בתראה כתיב (תהלים א &) והיה כעץ שתול על פלגי מים דעבד אבין ונטע שרשין ואצלח כדקא יאות ועל ההוא גופא קדמאה כתיב (ירמיה יז &) והיה כערער בערבה ולא יראה כי יבא טוב כי יבא טוב דא תחיית המתים:</p>	<p>אמר רבי חזקיה, אם תאמר שכל הגופות של העולם יקומו ויתעוררו מן העפר, אותם גופים שננטעו בנשמה אחת מה יהיה מהם. אמר רבי יוסי, אותם גופים שלא זכו ולא הצליחו, הרי הם כולא היו כמו שהיו, עץ יבש בעולם הזה, כך גם באותו הזמן. והגוף האחרון יקום. אותו שננטע והצליח ונטע שרשיו כראוי, ועל אותו הגוף האחרון נאמר "והיה כעץ שתול על פלגי מים", שעשה פרות ונטע שרשים והצליח כראוי. ועל אותו הגוף בראשון נאמר "והיה כערער בערבה ולא יראה כי יבא טוב". "כי יבא טוב", זו תחיית המתים.</p>

– מאיר התיקון –

אליהם הנה אנכי פותח את קברותיכם והעליתי אתכם מקברותיכם עמי והבאתי אתכם אל אדמת ישראל". מה כתוב אחריו, "ונתתי רוחי בכם וחייתם".

⁷³ רבי יהודה ברבי אלעזר שאל לרבי חזקיה אמר לו מתים שעתיד הקדוש ברוך הוא [להחיות למה לא יהיב נשמתהון] [להחיות לא בנשמתין] באתר דאתקברו תמן וייתון לאחייא בארעא דישראל אמר לו נשבע הקדוש ברוך הוא לבנות ירושלים ושלא תהרס לעולמים דאמר רבי ירמיה עתיד הקדוש ברוך הוא לחדש עולמו ולבנות ירושלים ולהורידהו בנויה מלמעלה בגין (ס"א בנין) שלא יהרס ונשבע שלא תגלה עוד כנסת ישראל ונשבע שלא יהרס בנין ירושלים שנאמר (ישעיה סב ד) לא יאמר לך עוד עזובה ולא רצך לא יאמר עוד שממה ובכל מקום שאתה מוצא לא לא היא שבועה הה"ד (בראשית ט יא) ולא יכרת כל בשר עוד ממי המבול ולא יהיה עוד המים למבול וגו' וכתוב (ישעיה נד ט) אשר נשבעתי מעבור מי נח מכאן שלא לא שבועה ומן לאו אתה שומע הן ועתיד הקדוש ברוך הוא לקיים עולמו קיום שלא תגלה כנסת ישראל ולא תהרס בנין בית המקדש לפיכך אין מקבלין נשמתן אלא במקום קיים [לעולמים] (לעלמן) כדי שתהיה הנשמה קיימת בגוף לעולמים ודא הוא דכתיב (שם ד ג) הנשאר בציון והנותר בירושלם קדוש יאמר לו וגו'

תרגום: רבי יהודה ברבי אלעזר שאל לרבי חזקיה, אמר לו, מתים שעתיד הקדוש ברוך הוא להחיותם, למה לא נתן נשמתם במקום שנקברו שם, ויבאו להחיות בארץ ישראל אמר לו, נשבע הקדוש ברוך הוא לבנות ירושלים, ושלא תהרס לעולמים. שאמר רבי ירמיה, עתיד הקדוש ברוך הוא לחדש עולמו ולבנות ירושלים ולהורידה בנויה מלמעלה (בנין) כדי שלא יהרס. ונשבע שלא תגלה עוד כנסת ישראל. ונשבע שלא יהרס בנין ירושלים, שנאמר "לא יאמר לך עוד עזובה ולא רצך לא יאמר עוד שממה". ובכל מקום שאתה מוצא לא לא, היא שבועה. זהו שנאמר "ולא יכרת כל בשר עוד ממי המבול ולא יהיה עוד מבול וגו'", וכתוב "אשר נשבעתי מעבור מי נח", מכאן שלא לא, שבועה, ומן לאו אתה שומע הן. ועתיד הקדוש ברוך הוא לקיים עולמו קיום שלא תגלה כנסת ישראל ולא יהרס בנין בית המקדש, לפיכך אין מקבלין נשמתם אלא במקום שקיים לעולמים, כדי שתהיה הנשמה קיימת בגוף לעולמים. וזה הוא שכתוב "הנשאר בציון והנותר בירושלים קדוש יאמר לו וגו'".⁷⁴ ע"י גמ' ברכות עתיד להחיות את כולכם בדין.

א"ר יוסי אינון כו' - אבל בסבא פ' משפטים (ק ע"א) אמר דקאים ברוחא דשביק בגו אתתא
אי זכאה לאתתקנא בגופא בתראה ואתנהר ההוא נהירא כו'⁷⁵:

<p>ואתנהיר ההוא נהורא דזמין לאנהרא לצדיקיא דהוה קמיה גניז מיומא דאתברי עלמא הה"ד (בראשית א ד) וירא אלהי"ם את האור כי טוב ביה זמין קודשא בריך הוא לאחיא מיתא הה"ד (מלאכי ג &) וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא וכדין יתגבר טוב בעלמא וההוא דאתקרי רע יתעבר מעלמא וכדין אינון גופין קדמאין ליהו כלל הווי:</p>

תיקוני זהר עם ביאור הגר"א

ולא ב"ד דלעילא - דלית משפט תמן עד עשרים, ולמטה מי"ג. סוד ס"ם, שיתין פולסי ומ' מכות הראויין להשתלש⁷⁸: ולא ב"ד דלתתא - דלא חב במיתת ב"ד (גם אמר ולא ב"ד דלתתא, ר"ל בעון דאבוי, והוא ממתכתא דמט"ט, ושם דיינין עד י"ג שנה, והראשון נכון):

– מאיר התיקון –

⁷⁸ עי' לעיל עו סע"ד עז רע"א.

(א) עי' זהר ח"א יז ע"א: מהכא נפקין כל חיילא⁷⁹ לתתא⁸⁰ ורוחין ונשמתין [קדישין] ברזא יהו"ה צבאו⁸¹ אל אלהי הרוחות⁸² לילה⁸³ אדון⁸⁴ כל הארץ מסטרא דשמאלא מההוא חשך⁸⁵ ובגין דההוא חשך תיאובתיה לאתכללא בימינא⁸⁶ וחלש תוקפיה אתפשט מניה [האי לילה] כד שארי לאתפשט האי לילה עד לא אסתיים⁸⁷ ההוא חשך עאל⁸⁸ ואתכליל בימינא וימינא אחיד ליה ואשתאר בגריעו האי לילה⁸⁹ וכמה דחשך תיאובתיה לאתכללא באור⁹⁰ הכי לילה⁹¹ תיאובתיה לאתכללא ביום חשך גרע נהוריה⁹² ובגין כך אפיק דרגא בגריעו⁹³ וולא בנהירו חשך לא נהיר אלא כד אתכליל באור לילה דנפק מניה לא נהיר אלא כד אתכליל ביום גריעו דלילה לא אשתלים אלא במוסף מה דאתוסף הכא גרע הכא:

תרגום: מכאן יצאו כל הצבא למטה, ורוחות ונשמות קדושות, בסוד יהו"ה צבאו"ת, אל אלהי הרוחות. לילה, [הוא] אדון כל הארץ מצד של השמאל מאותו חושך, ובגלל שתשוקת אותו החושך להתכלל בימין, ונחלש כחו, התפשט ממנו הלילה הזה. כשמתחיל להתפשט הלילה הזה כשעדיין לא הסתיים אותו חושך, נכנס ונכלל בימין, והימין אוהו אותו, ונשאר בחיסרון הלילה הזה. וכמו שתשוקת החושך להיכלל באור, כך הלילה תשוקתו להיכלל ביום. החושך גורע אורו, ולכן הוציא דרגה בחיסרון ולא באור. החושך לא מאיר אלא כשנכלל באור. לילה שיוצא ממנו לא מאיר אלא כאשר נכלל ביום. חיסרון הלילה לא משתלם אלא במוסף. מה שנוסף כאן, נגרע כאן.

(ב) עי' זהר ח"א מח ע"ב: את הצלע⁹⁴ דא אספקלריאה דלא נהרא כמה דאת אמר (תהלים לה טו) ובצלעי⁹⁵ שמחו ונאספו אשר לקח מן האדם בגין דהא מתורה שבכתב נפקת לאשה לאתקשרא בשלהובא דסטרא שמאלא דהא אורייתא⁹⁶ מסטרא דגבורה אתייהיבת לאשה למהוי⁹⁷ אש ה' קטיר כחדא ויביאה אל האדם בגין דלא בעיא לאשתכחא בלחודהא אלא לאתכללא ולאשתכחא בתורה שבכתב כיון דאתחברת בהדיה הוא יזון לה ויתקן לה ויתן לה מה דאצטריך⁹⁸ היינו דכתיב ואת הארץ והא אוקימנא מכאן אוליפנא מאן דאנסיב ברתיה עד לא תיעול לבעלה אבוה ואמה מתקנין לה⁹⁹ ויהבין לה כל מה דאצטריך כיון דאתחברן[ת]ת בבעלה הוא יזון לה והוא יתן לה מה דבעיא: תרגום: "את הצלע", זו אספקלריה שלא מאירה, כמו שנאמר "ובצלעי שמחו ונאספו". "אשר לקח מן האדם", משום שהרי מתורה שבכתב יצאה, "לאשה" להתקשר בשלהבת של צד שמאל, שהרי התורה מצד הגבורה נתנה, "לאשה" להיות אש ה', קשורה כאחד. "ויביאה אל האדם", משום שלא צריכה להמצא לבדה, אלא להתכלל ולהתחבר בתורה שבכתב. כיון שהתחברה עמו, הוא

– מאיר התיקון –

⁷⁹ חיילין (דפ"ו).
⁸⁰ כל הנשמות מיסוד (רח"ו). כל הנשמות והרוחות יוצאות מיסוד, ואין לך נשמה שאין יוצאים עמה כמה מלאכים, כמ"ש בזהר דף יב ע"ב (מ"מ).
⁸¹ ת"ת ויסוד (רח"ו). ר"ל הרוחין ונשמתין וחיילין שיוצאים הם ע"י צבאות שהם נה"י (מ"מ).
⁸² יסוד ממנו הרוחות (רח"ו). היא המלכות (מ"מ).
⁸³ מלכות (רח"ו).
⁸⁴ מלכות (רח"ו).
⁸⁵ גבורה (רח"ו).
⁸⁶ פי' כי הגבורות אחר שנכללו עם החסדים ונחלש תוקפם ונמתקו אזי הולכים לתקן הנוק' (מ"מ).
⁸⁷ פי' כשהתחילה המלכות להתקן בסוד ה' תתאה ובסוד קטנה, ועדיין לא נגמר תיקונה אז הגבורות נכללו עם החסדים שביסוד ז"א, שירדו הגבורות שם כדי להתמתק עם החסדים (מ"מ).
⁸⁸ פי' הגבורות ירדו מיסוד דאימא ליסוד דז"א להתמתק בחסדים אשר שם (מ"מ).
⁸⁹ פי' ביני קודם ירדתם לדעת וכו' שאין מגדיל פרצופה אלא הגבורות (מ"מ). עי' בבהגר"א על תיקון² מה ע"ד שזוהי עצם המציאות של חסרון הצד השמאלי, וכל מציאותו באה ע"י התכללותו בימין.
⁹⁰ חסד ת"ת (רח"ו).
⁹¹ מלכות (רח"ו).
⁹² פי' אור הגבורות גרוע מאור החסדים (מ"מ).
⁹³ היא המלכות דלית לה מגרמה כלום (מ"מ).
⁹⁴ בנ"י נקרא צלע בבחינת היותה חסרה (רח"ו).
⁹⁵ פי' בהיותו חסר (רח"ו).
⁹⁶ בע"פ נוק' (רח"ו).
⁹⁷ נח ע ע"א (הערת הזוהר).
⁹⁸ שארה כסותה ועונתה (רח"ו).
⁹⁹ לקמן מט ע"א ועי' פקודי רנח רע"ב ותזריע מד ע"ב ויקרא יט ע"א (לש"ו).

יזון אותה ויתקן אותה ויתן לה מה שצריכה. היינו מה שכתוב "ואת הארץ", והרי בארנו. מכאן למדנו, שמי שמשיא את בתו, עד שלא תכנס לבעלה, אביה ואמה מתקנים אותה ונותנים לה כל מה שצריך. כיון שהתחברה בבעלה, הוא יזון אותה ויתן לה מה שצריך.

(ג) עי' זהר ח"א א ע"א: ושושנה דא איהו כוס של ברכה מאלהים תניינא עד אלהים תליתאה חמש תיבין מכאן ולהלאה אור דאתברי ואתגניז [ואתכליל] [וכליל] בברית ההוא דעאל בשושנה אדא ואפיק בה זרעא¹⁰⁰ ודא אקרי (בראשית א יא) עץ עושה פרי¹⁰¹ אשר זרעו בו וההוא זרע קיימא באות(ו) ברית ממש וכמה דדיוקנא דברית אזורע בארבעין ותרין זוגין¹⁰² ההוא [נ"א דההוא] זרעא כך אזורע שמא גליפא מפרש במ"ב אתוון¹⁰³ (כעובדא) אדעובדא דבראשית: תרגום: והשושנה הזו היא כוס של ברכה. מאלהי"ם השני עד אלהי"ם השלישי ישנן חמש תיבות. מכאן והלאה האור שנברא ונגנז ונכלל בברית ההוא שנכנס בשושנה (זו) והוציא בה זרע, וזה נקרא "עץ עושה פרי אשר זרעו בו". ואותו הזרע נמצא באות הברית ממש. וכמו דמות הברית שנזרע במ"ב זוגים של (של אותו) הזרע ההוא, כך נזרע השם החקוק ומפורש במ"ב אותיות כמעשה בראשית.

(ד) עי' זהר חדש סה ע"ג: אלא ברזא דאתוון תליין עילאין ותתאין ועלמין כולהו וקישורא דמלין הכי הוא קישורא דתושבחתא לגבי נהורא דעלה אמרה לגבי בעלה אמצעיתא דאל"ף משכני עמך כמה דאתמר ואע"ג דאמרת דא בעאת לאשתבחה לגביה דאע"ג דאיהי תחתוי בשחותא לגבי אמצעיתא דאל"ף ושכיבת תחתויה אמרת לאו אנא בכך ואע"ג דאנא לגבך הכי הביאני המלך חדריו אנא בעילויא וחביבו לגבי מלכא עילאה בלא שחותא: דהא הביאני חדריו באן אתר באת ה' דהא אתפשטותא דלעילא רזא דמלכא עילאה את ה"א איהו וההוא דעאל לגביה אנא איהי ובגין כך אנא בתושבחתא סגי ובעילויא יקירא אע"ג דאנא בשחותא לגבך:

ואנא לא חיישנא אלא למהוי גבך בשחותא ואת דתשלוט עלי ועל דא אע"ג דאהא יתיר בשחותא לגבך אנא וחיילי¹⁰⁴ נגילה ונשמחה בך חדווא ורעוא אית לן למהוי לגבך ולא לאתפרשא מינך דהא כל חדווא ורעוא לאו איהי אלא בך דהא לית חדווא ורעוא לאתתא אלא בבעלה ולא באימא ואבוה הביאני המלך חדריו ולא קבילנא חדווא ורעוא אלא בך:

תרגום: אלא בסוד האותיות תלויים העליונים והתחתונים וכל העולמות וקשר הדברים כך הוא קשר של תשבחת לאור שעליה אמרה לבעלה אמצע האל"ף משכני עמך כמו שנאמר ואף על גב שאמרת זה רצתה להשתבח אליו שאף על גב שהיא תחתיו בשחות לאמצע של האל"ף ושוכבת תחתיו אמרה איני בכך ואף על גב שאני אליך כך הביאני המלך חדריו אני בעלוי וחביבות למלך העליון בלי שחות.

שהרי הביאני חדריו באיזה מקום באות ה' שהרי ההתפשטות של מעלה סוד המלך העליון היא האות ה"א ואותו שנכנס אליו אני ומשום כך אני בתשבחת רבה ובעלוי נכבד אף על גב שאני בשחות אליך.

ואני לא חוששת אלא להיות אליך בשחות ואתה שתשלוט עלי ועל זה אף על גב שאהיה יותר בשחות אליך אני וצבאותי נגילה ונשמחה בך שמחה ורצון יש לנו להיות אצלך ולא להפרד ממך שהרי כל השמחה והרצון אינם אלא בך שהרי אין שמחה ורצון לאשה אלא עם בעלה ולא באמה ואביה הביאני המלך חדריו ולא קבלתי שמחה ורצון אלא בך.

– מאיר התיקון –

¹⁰⁰ עי' ע"ח מ"ד ומ"ן פרק ה, שעד היסוד אין האור מתעבה כלל ונשאר במעלתו העליונה. ולנוק' אין נמשכת כי אם תמצית הארה דרך דופני העטרה (עי' שער הארת המוחין ט) והוא סוד סירס את הזכר (ב"ב עט ע"ב), שעיקר האור נשאר ביסוד שבו ואין הנוק' מקבלת מאותו האור העיקרי מאומה. ועי' תרומה קסז (כללים ח"א פא ע"א).

¹⁰¹ יסוד (רח"ו).
¹⁰² מה דהו"ה (רח"ו), עי' ע"ח דרוש מ"ן ומ"ד דרוש יד (לש"ו). ועי' דרושי הולדת או"א זרין פרקים א' ב' וד'. ועי' פת"ש (אר"א פתח טז) היינו הנשיקין ששרשם בכ"ב האותיות, ומאחר שהראשון מביניהם נעלם, עיקרם הוא רק כ"א, וכל נשיקה היא בין שנים, לכן פעמיים הם מ"ב.
¹⁰³ שם דאנא בכח נודע בפסוק זה כנודע מהצירוף (רח"ו) [עי' תיקר"ז ריש תיקון ד].

¹⁰⁴ אלו היכלין הן בריאה עולמתין דידה והיא מתלבשת בהן בסוד המאור הקטן והן מסלקין לה לבעלה (יהל אור ח"א י ע"ג).

(ה) עי' זהר ח"ב יא ע"ב: ונ"א רבי חזקיה אמר הכי אוליפנא (דבר אחר) וילך איש דא קודשא בריך הוא¹⁰⁵ דכתיב (שמות טו ג) יהו"ה איש מלחמה מבית לוי¹⁰⁶ [ד"א] (דא) קודשא בריך הוא¹⁰⁷ אתר דחכמה עלאה וההוא נהר¹⁰⁸ מתחברן כחדא¹⁰⁹ ולא מתפרשן לעלמין¹¹⁰ מבית לוי דא שארי לויתן¹¹¹ [לחידו] (בלחודוי) בעלמא¹¹² הדא הוא דכתיב (תהלים קד כו) לויתן זה יצרת לשחק בו ויקח את בת לוי¹¹³ דא קודשא בריך הוא אתר דנהירו [דסיהרא] [דסיהרא] נהיר¹¹⁴:
תרגום: רבי חזקיה אמר, כך למדנו, "וילך איש" זה הקדוש ברוך הוא, שנאמר "ה' איש מלחמה". "מבית לוי", זה הקדוש ברוך הוא, המקום שמתחברים יחד החכמה העליונה ואותו נהר ולא נפרדים לעולמים. "מבית לוי" זה יצירת הלוייתן לשמחה בעולם, זהו שנאמר "לויתן זה יצרת לשחק בו". "ויקח את בת לוי" זה הקדוש ברוך הוא, מקום שאור הלכנה מאיר.

(ו) עי' זהר ח"ג קעד ע"א: א"ר חזקיה הכי אוליפנא כתיב (שמות ב א) וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי וילך איש דא קב"ה¹¹⁵ כד"א (שמות טו ג) יי' איש מלחמה מבית לוי דא קב"ה אתר דחכמה עלאה וההוא זוהר (ס"א נהר) מתחברן כחדא דלא מתפרשן לעלמין מבית לוי¹¹⁶ [דאשרי] (דא שארי) לויתן¹¹⁷ [בלחודוי בעלמא] (לחדו לעלמא) הה"ד (תהלים קד כו) לויתן זה יצרת לשחק בו¹¹⁸:
תרגום: אמר רבי חזקיה, כך למדנו, כתוב "וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי", "וילך איש" זה הקדוש ברוך הוא, כמו שנאמר "ה' איש מלחמה", "מבית לוי" זה הקדוש ברוך הוא, מקום שחכמה עליונה, ואותו זהר (נהר) מתחברים, כאחד שלא נפרדים לעולמים מבית לוי, שהשרה לויתן (כל שמחה) בלבדו בעולם, זהו שנאמר "לויתן זה יצרת לשחק בו".

(ז) עי' זהר ח"ג רמ ע"ב: השתא אית לאסתכלא היאך אינון רוחין קדישין אתהנון מהאי [ומ"ט דקרנא] [טעמא דקרנא] דבהמה והא יתיר הוה [סגיא] לתברא ב"נ ההוא רוח¹¹⁹ ולא תבא בתיובתא מ"ט נכיסו דבהמה ולאוקדא ליה בנורא דמדבחה אלא רזא הוא בגין דאית בהמה [ד]רביעא על אלף טורין¹²⁰ ואלף טורין אכלת בכל יומא וכלהו אקרון (תהלים נ י) בהמות [בהררי אלף] ועל דא תנינן דאית בעירא אכיל בעירי וממה הוו מאשא וכלהו לחיך לון ההיא בהמה

– מאיר התיקון –

¹⁰⁵ ת"ת (רח"ו). ששני כינויי קב"ה הם בז"א, האחד הוא סוד יעקב הפנימי שבתוך ז"א והיינו בית לוי, כי לוי סודו בכאן למילוי ע"ב דהיינו אבא ובית לוי היא אמא שהוא מתייחדת שם ומשכינתו בתוכה (רמ"ז).

¹⁰⁶ נ"ל ש"מבית לוי" נמחק בדרך אמת, וצ"ע.

¹⁰⁷ בינה (רח"ו).

¹⁰⁸ הוא יסוד אמא (רמ"ז). דעת (בהגר"א בתיקו"ז נב ע"א ד"ה דנונא).

¹⁰⁹ שהוא בתוך זעיר (רמ"ז).

¹¹⁰ ולכן נקרא לוי חכמה על שם שהוא מלווה תמיד בזוגתו (רח"ו).

¹¹¹ "דא שארי לויתן" נמחק בדפ"ו, ובמקומו איתא "דאשרי לויתן (נ"א כל חידו)". חכמה (רח"ו).

¹¹² בינה (רח"ו).

¹¹³ היא כנסת ישראל המכוסה בתוך ז"א כנודע בפירוש מאמר אית שושנה דריש פרשת בראשית, ונמצא שיצא משה ממקום שרשו ממש, ואתי שפיר כינוי איש שסודו ביעקב או בז"א מת"ת ולמטה, ודוק אומרו אתר דחכמה וכו' ולמטה אמר אתר דנהירו דסיהרא נהיר, שהוא מתוכיות ז"א מכנסת ישראל הנעלמת. וגם לוי סודו בדעת ז"א שממנו יצאו כהנים ולויים, והוא מקום יעקב וכנסת ישראל הפנימי שהוא בקו האמצעי (רמ"ז).

¹¹⁴ מלכות (רח"ו).

¹¹⁵ ל' זה הובא בס' שמות בדף י"ב ע"א ושם פרשנוהו ע"ש (מ"מ).

¹¹⁶ כי לוי הוא לשון חיבור (בראשית כט לד) הפעם ילוה אישי אלי, והוא הדעת המחבר או"א שעל ידו הם (זהר ויקרא ד ע"א) תריין ריעין דלא מתפרשין כנודע (דע"ה ח"ב מד ע"ב).

¹¹⁷ (ס"א כל חידו) (נוסף בדפ"ו).

¹¹⁸ מה שאמר מבית לוי, הכוונה הוא ללמדינו שנשמת משה רבינו ע"ה הוא מהמקום שנתייחד שעל ידו יהיה כל שמחת העולם, והוא הדעת, שהוא החידו דעלמא, שהיא בינה עלמא דאתי (זהר משפטים קטו ע"ב), וזהו שנאמר (תהלים קד כו) לויתן זה יצרת לשחק בו. והרי לנו כי הלוייתן הוא סוד הדעת המחבר את או"א, ומשם היה נשמת משה רבינו ע"ה (דע"ה ח"ב מד ע"ב).

¹¹⁹ רוחא (דפ"ו).

¹²⁰ עי' מלואים אות (ח).

בלחיכא חדא הה"ד (דברים ד כד) כי יי' אלהיך אש אכלה הוא אל קנא¹²¹ וכל מיא דירדן [דא]מלא בשית שנין¹²² היא עבדת ליה גמיעא חדא הה"ד (איוב מ כג) יבטח כי יגיח ירדן אל פיהו: תרגום: עתה יש להתבונן, איך אותן רוחות קדושות נהנות מזה, ומה טעם של קרבן בהמה, והרי יותר היה מספיק לאדם לשבר אותה הרוח ולשוב בתשובה, ולמה של שחיטת הבהמה ולשרפה באש המזבח. אלא סוד הוא משום שיש בהמה שרובצת על אלף הרים, ואלף הרים אוכלת בכל יום, וכולם נקראים "בהמות בהררי אלף", ועל זה למדנו שיש בהמה שאוכלת בהמה, וממה הם [נעשו] מאש, ואת כולם לוחכת אותם אותה בהמה בלחיכה אחת, זהו שנאמר "כי ה' אלהיך אש אכלה הוא אל קנא" וכל מי הירדן שנתמלא בשש שנים היא עושה [שותה] אותם בגמיעה אחת, זהו שנאמר "יבטח כי יגיח ירדן אל פיהו".

(ח) בהמות בהררי אלף וכו' הוא מהגבורות שבדעת אשר עיקר אחיזת החיצונים הוא בהגבורות ושם הוא שורשם ומשם הוא יניקתם. וכו' אפי' גם קודם החטא דעץ הדעת ולפי מדרגות העולמות שהיו אז, עכ"ז הנה לא היה נתברר אז ג"כ הבהמות בהררי אלף בשלימותו כלל, והיה תיקונו עדיין תלוי ועומד בהעלייה שלישית דהעולמות בשבת בראשית, שהיה עומד העולמות להתעלות אז עוד אילולא החטא (עי' ע"ח שער קליפת נוגה פרק ג - ודע כי באדה"ר הובררו כל הביירוין של כל העולמות וכל הנשמות כו' והובררו כל הבהמות זולת הבהמות בהררי אלף והדומם והצומח לא נגמרו להתברר, לכן היה אוכלם לבררם (ע' דרושי מ"ן ומ"ד דרוש ג'), וכאשר חטאו חזרו הנשמות והבהמות לעמקי הקליפות, ועתה עולין הנשמות בסוד מ"ן והבהמות הטהורות לבד מתבררין ע"י אכילתנו, וכן דומם וצומח, ולעתיד יתבררו הבהמות בהררי אלף וגם הטמאים). וכו' סוד הבהמות בהררי אלף המבררים באכילתן בעולם העשיה, ושם בעשיה יש בחי' ניצוצין ראויין אל אצילות ג"כ לבחי' כלי החיצון דאצילות, ואוכלם הנוק' דעשיה, ומשם ניתנין בסוד מ"ן להאימא דעשיה וכן משם מתבררים יותר עד שעולין להמלכות דהיצירה, וחוזרת מלכות דהיצירה לברר מהמלכים דהיצירה כו', ומשם עולים לאימא דיצירה, וכן עולים עד מלכות דהבריאה כו', והחלקים השייכים לבי"ע נשארים במקומם, ומה ששייך לאצילות עולים להנוק' דאצילות כו', ודע כי ענין הבהמות בהררי אלף הוא סוד עמוק מאד, ועניינה ופעולתה הנה הוא נעשית והולכת מעת ששת ימי בראשית עד ימות המשיח בלי הפסק אפי' רגע אחת. והיא כוללת בפעולתה את כל העולמות ביי"ע וכל מקריהם ומאורעותיהם מתחתית העשיה עד רום עולם הבריאה. ופעולתה הוא פעולת המלכות דאצילות אחר שנתפשטה ונתלבשה בהעולמות ביי"ע וירדה בהי' ספירן דבי"ע. וכו' וענין אלף טורין שאוכלת בכל יום הוא מ"ש בזוה"ק (בראשית יח ע"ב) וכו' וכן בפ' פינחס (ריז ע"א) [עיי"ש בהגהות הרח"ן] ובפ' בלק (קפט ע"א). וכו' גילוי ית"ש בכל המציאות כולו ובכל הנהגתה הנה הוא בהשם הויה ב"ה, ובהד' שמות עסמ"ב היוצאים ממנו, והם כלל כל גילוייו. והנה השם ע"ב ס"ג הם נסתרות, וכו', אך השם מ"ה וב"ן הם מאירים בהד' עולמות אבי"ע, כי השם מ"ה הוא מאיר באצילות שהוא פנימיותו ונשמתו, וכו' והשם ב"ן הוא מתפשט בבי"ע, כי הוא הנשמה לנשמה דבי"ע, והוא סוד בהמה, כי הוא בגימ' בהמה. דכל העולמות ביי"ע הם רק בבחי' בהמה, נפש הבהמית להאדם דאצילות שהוא הרוח. והנה קודם החטא דאדם הראשון, היו נכללין העולמות ביי"ע באצילות, והיה הבהמה בכללה דאדם וכמ"ש בספד"צ (פ"ד כח ע"ב), ולא היה נקרא בשמה כלל, וכמו שהוא נפש הבהמית באדם התחתון שהיא בטלה למדרגת האדם. אך אחר החטא שנפרדו הבי"ע מהאצילות, הנה נקראו העולמות ביי"ע בשם בהמה, וניכרו מעתה שהם בהמה (דע"ה ח"ב נג ע"ג).

– מאיר התיקון –

¹²¹ עי' ח"א נא ע"א (לש"ו). עומק הכוונה הוא על אלו הניצוצין שאמרנו, כי משום שהם עדיין חבושים בגולה ומשועבדים עדיין להניק להקליפות, ולכן כאשר שהם עולים ג"כ לקבל עוד שפע לזה, הנה מקנא עליהם השכינה הקדושה קנאה גדולה, כי הם בני העמוסים מני בטן ונשואים מני רחם, ולזאת מתחזקת ומתגברה בכל האפשרי וחוטפת מהם כל היותר זך שבהם ומכניסים בקרבה בכל תוקף ועוז עכ"פ. וזהו שאמר הזוה"ק וכלהו לחיך לון היא בהמה בלחיכא חדא כו', והלשון הזה הוא מורה שפעולתה הוא בחטיפה ועל דרך התגברות בקנאה וניצוח, והוא משום כי אותן הניצוצין לא הגיעה עדיין זמן בירורם כלל, כי הם משועבדים עדיין לחזור למטה כנז', אלא שהשכינה הקדושה היא מקנא עליהם וחוטפת מהם כל היותר אפשרי, וזהו שאמרו הה"ד כי ה' אלהיך אש אוכלה הוא אל קנא (דע"ה ח"ב סח ע"א).

¹²² יסוד דכורא שמתמלא מן הו"ק הנק' שית שנין (רח"ו).

(ט) עי' זו"ח סה ע"ב: מכאן דרעון וברכאן לא אשתכחו אלא באתר דדכר ונוקבא אתחברו כחדא ובג"כ משכני לגבך בקדמיתא בגין דאקבל רעוא מאתר דכל רעוין אשתכחו ולכתר אחרין נרוצה נהא ברעוא ואי לא תמשכני לגבך רעותא ורעוא עילאה לא ישרון עלך דהא דכר בלא נוקבא לא שריין ביה ברכאן.

וכל דא בדיוקנא דקא אתערנא ברזא דאלף¹²³ דהא תמן אשתכחו רוין אלין אשה ריח ניחוח לה' ואיהו רזא דלעילא ותתא¹²⁴ וכל רזא דמהימנותא ביה תליא¹²⁵ וע"ד סלקא באחד¹²⁶ וכלא איהו א.

בשעתא דאת דא פרח באוירא¹²⁷ אסתליקו אלף ומאה עלמין ואתכלילו בגויה ואתרשימו אתוון אחרין¹²⁸ ואתגליפו אבתריה ואיהו אתעטר בעטורא גליפא דכליל כל עלמין. ואיהי חד א אשה ריח ניחוח לה' אשה דא קוצא דתליא לתתא¹²⁹ רזא דכל חיילין ומשיריין אלין ואלין ריח רזא דעל ההוא קוצא¹³⁰ דאתאחדא באמצעיתא ניחוח¹³¹ רתיכא דפשיטו דאמצעיתא דשריא עליה רוח עילאה לה'¹³² נקודה עילאה דעל גבי אמצעיתא דאיהו מקיים כולא וכולא קישורא חדא.

– מאיר התיקון –

¹²³ מה שפירש באשה ריח ניחוח לה' ועתיד לפרשו בצורת אלף לקמיה (אור יקר).
¹²⁴ דעילא ותתא - שכל העולמות כלולים בזה, מפתח היכל לבנת הספיר עד הכתר (אור יקר).
¹²⁵ שכל סוד שמע וברוך שם נכלל בזה, "אשה" ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד "ריח ניחוח לה'" (אור יקר).

¹²⁶ הוקבעה מלת אלף במלת אחד לרמזו שבאותו אלף [נרמזה] בכללות כדפירשנו (אור יקר).
¹²⁷ עניינו כי בהזכיר האדם בפיו אל"ף של אחד לייחד האחדות מיד אלף תגלם ופורח באויר ועולה ומקשר אלף ומאה עולמות בסוד אל"ק, ועניינו שכן עולה אל"ף אי"ק, ועניינו כשתכה אלו האותיות א' באי"ק יעלה אלף ומאה, א' פעמים י' הם י', י' פעמים ק' הם אלף, ק' פעמים אלף הם מאה, נמצא אלף ומאה עולמות נכללים באלף בצאתה בהבל פה המייחד (אור יקר).

¹²⁸ שהם ח"ד של אחד, ובתחלה הם נרשמים רושם מועט ואח"כ "אתגליפו" חקיקה מרובה, והרשימה הוא ציור הזכרת המייחד, וחקיקתם באויר בשיתוף האלף המתגלמת באויר, והנה המאה ואלף עולמות דאמר לעיל אינם כלל כל המציאות אלא מה שכלל באלף עצמה על הסתם, אמנם אחר שיתוף ח"ד עמה שגורמין שיאמר אחד תתעלה אלף במעלה יתירה, ואז איהי "אתעטרת בעטורא גליפא דכליל כל עלמין", מהמדרגה האחרונה עד המדרגה העליונה שבכולם כדמסיק דהיינו אשה ריח ניחוח לה' (אור יקר).

¹²⁹ בקוץ שהוא קוץ יר"ד תתאה דאל"ף בו סוד כל הנכללים בבריאה יצירה ועשייה וזה רצה באומרו "חיילין ומשיריין אלין", ואלין כל הבחינות או ירצה בין אותם היונקים מן הדין בין בעלי הרחמים כדפירשנו בריש דבריו (אור יקר).

¹³⁰ הוא סוד המלכות והיסוד הנאחזים בסוד וא"ו שהוא התפארת (אור יקר).
¹³¹ הוא סוד התפארת בעל שש קצוות שהוא משך הוא"ו ומקום משיכתו שהיא הבינה וזהו שאמר "רתיכא דפשיטו באמצעיתא", בהיות הכנתו לשכון עליו הבינה "דשריא עליה וכו'", והיינו התפארת בסוד הדעת נאחז בבינה כדפירשנו (אור יקר).

¹³² היא החכמה המתעלמת בתוך הבינה להחיות הדעת וזהו שאמר "לה' נקודה" ולא הבינה אלא "עילאה", בשתוף החכמה דרך קו האמצעי ששם נאחז בכתר, וזהו שאמר "דעל גבי אמצעיתא דאיהי מקיים כולא", שע"י הייחוד היא נותנת שפעה בכל המדרגות ובה קיום כולם בייחוד, ואז שאמר אח"ד השואתם לקבל מהמקור, אמנם יש לדקדק שהיה ראוי שתהיה צורת אלף לענין דרשה זו כזו

ה
ר
ה

ויורה על סדר המדרגות האחוזות זו בזו, לזה דקדק בדבריו לעיל בשתי פעמים האחד באומרו "דאתאחדא באמצעיתא", רצה שאחזית ריח שהוא המלכות והיסוד אינה למטה מנצח והוד, שהוא משך קו האמצעי שבאלף, אלא אחזיתם בעצם הוא"ו שהוא התפארת אמצע האמצע, ולזה עוקץ היוד נאחז באמצע גוף הוא"ו שאמצעיתו הוא התפארת כזה אמצעיתו ולמטה הם נצח והוד, וזהו שאמר "ריח רזא וכו' דאתאחדא באמצעיתא" כלומר אמצעית הוא"ו, ועוד יש לוא"ו קצה העליון כמעט משתוה אל גובה היוד, וזהו שאמר "דשריא עליה רוח עילאה", ולכך אותו הקצה הולך אל השמאל שמהבינה אשר שם הוא שואב רוח עילאה שהוא הדעת כדפירשנו ושורה עליו ועוד "יר"ד עילאה" אינו שורה על ראש זה אלא באמצעיתו שפל לצד מטה להורות שאין החכמה משפעת בבינה ועל ידי הבינה יונקים האחרים שאין זו הכוונה בקשר וייחוד זה כדפירשנו, אלא שיהיו כולם יונקים שפעם ונקשרים בחכמה וחכמה תתפשט עד מקום הריח, כלומר ותרב חכמת שלמה מחכמת כל בני קדם וזהו שאמר נקודה עילאה שעם היותה עליונה שמכלל האל"ף אחזיתה אינה בגובה של

ורא דאחורי אמצעיתא אמר משכני אחרין לאתחברא עמך ליטול ברכאן מעם נקודה עילאה דעלך וכד נהא דכר ונוקבא כחדא כיון דתטול ברכאן ורעוא אנא וקוצא דתליא לתתא מיני אחרין נרוצה נתרעין אבתר¹³³ למוי חד שלימו עילא ותתא ולמהוי א כל אחד בשלימות (נ"א {סה ע"ג} כלא חד בכל שלימו) דיליה.

תרגום: מכאן שרצונות וברכות אין נמצאים אלא במקום שזכר ונקבה התחברו יחד ומשום כך משכני אליך בראשונה כדי שאקבל רצון ממקום שכל הרצונות נמצאים ואחר כך אחרין נרוצה נהיה ברצון ואם לא תמשכני אליך הרצון והרצון העליון לא ישרו עליך שהרי זכר בלי נקבה אין שורים בו ברכות.

וכל זה בדיוקן שהערנו בסוד של אלף שהרי שם נמצאים הסודות הללו אשה ריח ניחח לה' והוא הסוד של מעלה ומטה וכל סוד האמונה בו תלוי ועל כן עולה בה' (באחד) והכל הוא א. בשעה שהאות הזו פורחת באויר מתעלים אלף ומאה עולמות ונכללים בתוכו ונרשמו אותיות אחרות ונחקקו אחריו והוא מתעטר בעטור חקוק שכולל את כל העולמות. וא' היא אחת אשה ריח ניחח לה' אשה זה הקוץ התלוי למטה הסוד של כל הצבאות והמחנות אלו ואלו הריח סוד שעל אותו הקוץ שנאחז באמצע ניחח המרכבה של התפשטות האמצע ששורה עליו רוח עליונה לה' נקדה העליונה שעל גב האמצע שהוא מקים את הכל והכל קשר אחד. וזה של אחורי האמצע אמר משכני אחרין להתחבר עמך ליטול ברכות מעם הנקדה העליונה שעליך וכשנהיה זכר ונקבה יחד כיון שתטל ברכות ורצון אני והקוץ שתלוי למטה ממני אחרין נרוצה נתרעין אחרין להיות שלמות אחת מעלה ומטה ולהיות א כל אחד (הכל אחד) בשלמותו.

(י) עי' זהר ח"א ז ע"ב: בראשית רבי חייא פתח (תהלים קיא י) ראשית חכמה יראת יהו"ה שכל טוב לכל עושיהם תהלתו עומדת לעד ראשית חכמה היא קרא הכי מבעי ליה סוף חכמה יראת יהו"ה בגין דיראת יהו"ה סוף חכמה איהי¹³⁴ לאעלא לגו דרגא דחכמתא עלאה¹³⁵ הה"ד (שם קיח יט-כ) פתחו לי שערי צדק זה השער ליהו"ה ודאי דאי לא יעול בהאי תרעא לא יעול לעלמין (ל)מלכא עלאה¹³⁶ דאיהי עלאה¹³⁷ וטמיר וגניז¹³⁸ ועביד ליה תרעין אלין על אלין¹³⁹ ולסוף כל תרעין עבד תרעא חד¹⁴⁰ בכמה מנעולין¹⁴¹ בכמה פתחין¹⁴² בכמה היכלין¹⁴³ אלין על אלין¹⁴⁴ אמר כל מאן דבעי למיעל לגבי תרעא דא יהא קדמאה לגבי מאן דיעול בהאי תרעא יעול¹⁴⁵ אוף הכי תרעא קדמאה לחכמה עלאה יראת יהו"ה¹⁴⁶ איהי ודא איהי ראשית:

– מאיר התיקון –

אל"ף אלא "דעל גבי אמצעיתא" עשתה מרכבתה אל אמצעית אל"ף דהיינו שמרכבתם עד התפארת, והטעם כדי שיהיו יונקים ממנה אפילו בחינת ריח שכנגדה, וזהו שאמר "דאיהי טקיים כולא", ועוד יורדת למטה מאחזית ריח בוא"ו כדי שיהיו "חיי כולא אפילו עולמתין, אש"ה" נקוד"ת חיים ממנה שכולם בחכמה עשית כנודע (אור יקר).

¹³³ כזה ראשונה א' וא"ו נוטלת ועובי הוא"ו נותנת, אלא שחכמה אל"ף ימינית למעלה וחכמה שנית שמאלית למטה כזה ❄ ולמהוי אל"ף כולא חד שהיא בלתי נפרדת כזו א ונקשרת בגוף אחד והשוואה אחת (אור יקר).

¹³⁴ "נ"א אלא איהי ראשית" נוסף בדפ"ו.

¹³⁵ חכמה (רח"ו). לאפוקי מלכות שהיא חכמה תתאה (יהל אור).

¹³⁶ אבא (רח"ו). ר"ל חכמה עלאה (יהל אור).

¹³⁷ על אימא (רח"ו).

¹³⁸ טמיר וגניז - כתר, ובו ב' מדריגות, במפולא ממך ובמכוסה ממך וזה טמיר וגניז (בהגר"א בתיקו"ז א ע"א), אוירא ומו"ס (שם קלח ע"א).

¹³⁹ חמישים שערי בינה (רח"ו).

¹⁴⁰ כי הבינה נשלמים נ' שערים בתוך יסוד דז"א כי עד הוד אתפשטת ויסוד נקרא כל כולל הנ' שערי בינה ונמצא ששם עביד תרעא חד שהיא המלכות הנקרא תרע"א (רח"ו).

¹⁴¹ שבעשיה (רח"ו).

¹⁴² שביצירה (רח"ו).

¹⁴³ שבבריאה (רח"ו). נגד ג' עולמות (יהל אור).

¹⁴⁴ שהיא מתלבשת בכל זה טרם התגלותה (רח"ו).

¹⁴⁵ בזאת יבא אהרן אל הקודש דהיינו חכמה (רח"ו).

¹⁴⁶ וז"ס (אבות פ"ג מ"ז) אם אין יראה, אין חכמה (יהל אור).

ב תרין אינון דמתחברין כחדא ואינון תרין נקודין¹⁴⁷ חד גניזא וטמירא¹⁴⁸ וחד קיימא באתגליא¹⁴⁹ ובגין דלית להו פרודא אקרון ראשית חד ולא תרין מאן דנטיל האי נטיל האי וכלא חד דהא הוא (שמיה) ושמיה חד דכתיב (שם פג יט) וידעו כי אתה¹⁵⁰ שמך¹⁵¹ יהו"ה לבדך אמאי אקרי יראת יהו"ה בגין דאיהו אילנא דטוב ורע¹⁵² זכי בר נש הא טוב ואי לא זכי הא רע ועל דא שרי בהאי אתר יראה ודא תרעא לאעלא¹⁵³ לכל¹⁵⁴ טובא דעלמא שכל טוב אלין תרין תרעין דאינון כחדא¹⁵⁵ :

תרגום: "בראשית". רבי חייא פתח "ראשית חכמה יראת ה' שכל טוב לכל עושיהם תהלתו עומדת לעד". "ראשית חכמה", פסוק זה כך היה צריך לכתוב, סוף חכמה יראת ה', בגלל שיראת ה' היא סוף חכמה. (אלא היא ראשית) להכנס לתוך הדרגה של חכמה עליונה. זהו שנאמר "פתחו לי שערי צדק", "זה השער לה'", ודאי. שאם לא יכנס בשער זה, לא יכנס לעולמות [עליונים]. [משל] למלך עליון שהוא עליון נסתר וגנוז, ועשה לו שערים אלה על אלה, ובסוף כל השערים עשה שער אחד בכמה מנעולים, בכמה פתחים, בכמה היכלות אלה על אלה, ואמר, כל מי שרוצה להכנס אלי, שער זה יהיה ראשון לגבי, מי שיכנס בשער זה, יכנס. גם כך שער ראשון לחכמה עליונה, יראת ה' היא. וזוהי ראשית.

ב' [של בראשית] שנים הם שמתחברים כאחד, ואלה שתי נקודות, אחד גנוז וטמון ואחד עומד בגלוי. ובגלל שאין להם פירוד נקראים ראשית, אחד ולא שנים. מי שנוטל זה נוטל זה, והכל אחד, שהרי הוא (שמו) ושמו אחד, שכתוב "וידעו כי אתה שמך ה' לבדך". למה נקרא "יראת ה'", בגלל שהוא עץ של טוב ורע, אם האדם זכה הנה טוב, ואם לא זכה הנה רע, ולכן שורה במקום זה יראה, וזה שער להכנס לכל טוב שבעולם. "שכל טוב" אלה שני שערים שהם כאחד.

(יא) עי' זהר ח"ב ק ע"א: פתח [סבא] ואמר (תהלים קו ב) מי ימלל גבורות יהו"ה ישמיע כל תהלתו מאן הוא בעלמא דיכיל למללא גבורין דעביד קודשא בריך הוא בעלמא תדיר ההוא גופא קדמא דשבק לא אתאביד וקיומא להוי ליה לזמנא דאתי דהא עונשיה סבל בכמה זינין וקודשא בריך הוא לא מקפח אגרא דשום בריין דברא בר אינון דנפקו מגו מהימנותא דיליה ולא הוה בהו טב לעלמין ובר מאינון דלא כרעו במודים ודוהני קודשא בריך הוא עביד מנייהו בריין אחרנין בגין דלא יתבני ההוא גופא דיוקנא דבר נש ולא יקום לעלמין אבל הני לאו הכי :

מה עביד קודשא בריך הוא אי ההוא רוח זכי לאתתקנא בהאי עלמא בההוא גופא אחרא מה עביד [ליה] (קודשא בריך הוא) ההוא פרוקא דקא פריק אליה (ל)ההוא רוח דיליה דקא אעיל תמן ושתף וערב בההוא רוח דהוה בההוא מאנא ודאי לא אתאביד ומה אתעביד דהא תלת רוחין תמן וס"א בההוא גופא אחרא ביה יקום ומה עביד קודשא בריך הוא תא חזי ההוא פרוקא דקא פריק ליה רוח דיליה הא אעיל תמן ושביק ושתף וערב בההוא מאנא וההוא רוחא קדמא דהוה בההוא מאנא ואתדבק ביה ודאי אשתאר תמן ולא אתאביד ובגין כך ההוא רוחא דשבק בההוא מאנא ואתדבק תמן הוא רדיף בתר עקרא דיליה ויסודא דיליה דקא נפיק מניה ואייתי ליה ובני ליה בדוכתיה באתר דהות בת זוגיה הא תלת רוחין תמן חד דהוה בההוא מאנא ואשתאר תמן וחד ההוא דאתמשך תמן דהוה וערטילאהו (ערטיראה) וחד ההוא דאעיל תמן ההוא פרוקא ואתערב בהו למהוי בתלת רוחין אי אפשר ומה אתעביד:

– מאיר התיקון –

¹⁴⁷ [חכמה תתאה] היא היראה, י' דאדנ"י, יראה, חכמת המלכות, והן ב' נקודות, ב' יוד"ן בשילוב יאהדונה"י (יהל אור).

¹⁴⁸ אבא (רח"ו).

¹⁴⁹ מלכות (רח"ו).

¹⁵⁰ אבא (רח"ו).

¹⁵¹ מלכות (רח"ו).

¹⁵² שהן ב' יראות, טוב ורע (יהל אור). כבר ידעת כי המלכות תחלתה בבינה מטיבור ולתתא והנה נודע כי החשמל היוצא מאמא להלביש לז"ן מחציו ולמעלה הוא טוב וממתניו ולמטה רע כי שם מהחזה ולמטה מתחיל הרע בנוגה ולכן גם היא נק' אילנא דטוב ורע (רח"ו).

¹⁵³ לעאלא (יהל אור).

¹⁵⁴ להכנס ביסוד (רח"ו).

¹⁵⁵ חכמה ומלכות (רח"ו). ר"ל, יסוד ומלכות, שהן תמיד כחדא. "שכל", מלכות, וכו' "טוב", יסוד, ונכללין כאחד (יהל אור).

אלא כך אינון גבורין עלאין דעביד קודשא בריך הוא והוא רוח ודעאילו (דאעיל) תמן¹⁵⁶ ההוא פרוקא ביה אתלבשת ההיא נשמתא באתר דלבושא דגיורי (והוא) וההוא רוחא וערטילאה (ערטיראה) דתב תמן לאתבנאה להוי לבושא לנשמתא עלאה וההוא רוח דהוה בקדמיתא דאשתאר בההוא מנא פרח מתמן וקודשא בריך הוא אזמין ליה אתר בגו [רזין] כוין דטנרא דבתר כתפוי דגן עדן ואתטמר תמן ואסתלק לההוא גופא קדמאה דהוה בקדמיתא ובההוא רוח יקום ההוא גופא¹⁵⁷ ודא איהו חד דאינון תרין¹⁵⁸ דקא אמינא (לעילא)¹⁵⁹ :

אבל ההוא גופא¹⁶⁰ עד דלא יקום עונשיה סגיא דהא בגין דלא זכה [לאתרבאה] (לאתדכאה) נחתי ליה לגו¹⁶¹ אדמה ודסמין (דסמוך) לארקא ואתדן תמן ולבתר סלקין ליה להאי תבל השתא נחית והשתא סליק הא סליק והא נחית לית ליה שכיכו בר בשבתי וביומין טבין וברישי ירחי :
תרגום : פתח הזקן ואמר "מי ימלל גבורות ה' ישמיע כל תהילתו", מי הוא בעולם שיכול למלל הגבורות שעושה הקדוש ברוך הוא בעולם תמיד, אותו גוף הראשון שהשאיר לא נאבד, ויהיה לו קיום לעתיד לבא, שהרי את ענשו סבל בכמה מינים, והקדוש ברוך הוא לא מקפח שכר שום בריות שברא. פרט לאותם שיצאו מתוך האמונה שלו, ולא היה בהם טוב לעולמים. ופרט לאלו שלא כרעו במודים שאלה עושה הקדוש ברוך הוא בריות אחרות, כדי שלא יבנה באותו הגוף בדמות של אדם, ולא יקום לעולמים, אבל אלה לא כך.

מה עושה הקדוש ברוך הוא, אם אותה הרוח זוכה להתקן בעולם הזה, באותו הגוף האחר, מה עושה הקדוש ברוך הוא, אותו הגואל שגואל את אותה הרוח שלו, שמכניס לשם ומשתתף ומערב באותה רוח שהיתה באותו הכלי, ודאי שלא נאבדת. ומה נעשה, שהרי יש שם שלש רוחות (באותו גוף אחר, בו יקום. ומה עושה הקדוש ברוך הוא. בא וראה, הגאולה ההיא שהיה גואל אותה רוח שלו, הרי נכנסת שם ונעזבת ומשתתפת ומתערבת בכלי ההוא, ואותה הרוח הראשונה שהיתה באותו כלי ונדבכת בו, ודאי שנשארת שם, ולא נאבדת. ומשום זה, אותה הרוח שעזב באותו הכלי ונדבקה שם, הוא רודף אחר השורש שלו והיסוד שלו, שהיה יוצא ממנו ומביאו אליו. ובונה אותו במקומו, במקום שהיתה בת זוגו, הרי שלש רוחות שם) אחת שהיתה באותו הכלי ונשארה שם. ואחת, אותה שנמשכה לשם, שהיתה ערומה. ואחת, אותה שהכניס לשם אותו הגואל והתערב בהן, להיות בשלש רוחות אי אפשר, ומה נעשה.

אלא כך הן הגבורות העליונות שעושה הקדוש ברוך הוא, אותה הרוח שהכניס לשם אותו הגואל, בו התלבשה הנשמה הזו במקום של לבוש הגרים, ואותה רוח ערומה ששבה שם להבנות, להיות לבוש לנשמה העליונה. ואותה רוח שהיתה בתחילה, שנשארה באותו כלי, פרוחה משם. והקדוש ברוך הוא מזמין לה מקום בתוך סודות החלונות שבסלע שאחר כתפי גן עדן, ונטמנת שם, ומתעלה לאותו הגוף הראשון שהיה בתחילה. ובאותה הרוח יקום אותו הגוף, וזהו אחד מאותם השנים שאמרנו.

אבל אותו הגוף, טרם שיקום, ענשו גדול, שהרי משום שלא זכה להתרבות, הורידו אותו לתוך האדמה שסמוכה לארקא, ונדון שם. ואחר כך מעלים אותו לתבל הזאת. עכשיו יורד ועכשיו עולה, זה עולה וזה יורד, אין לו מנוחה, פרט לשבתות וימים טובים ובראשי חודשים.

– מאיר התיקון –

¹⁵⁶ כאן משמע שרוח של היבם דאעיל בהאי אתתא הוא במקום נשמות הגרים, ולעיל בראש הדף אמר שרוח קדמאה הוא במקום נשמות הגרים, ד"ל שאחר ביאת היבם מיד ההוא רוחא קדמאה דשבק בהאי אתתא רדף בתר רוח דיליה ובני ליה בדוכתיה, ואזי רוחא קדמאה הוא במקום נשמות הגרים כמ"ש בראש הדף. ואחר שנבנה הולד ברחם היבמה, אזי רוחא קדמאה אסתלק לההוא גופא קדמאה, ורוח דאעיל היבם בהאי אתתא, הוא במקום נשמת הגר, כן פירש מורינו (זהר הרקיע). ועי' יהל אור ח"א ט ע"ג.

¹⁵⁷ כלומר גופא קדמאה, ע"י ההוא סבילת היסורין של אהבה זוטא יתעלה לסוד אהבה רבא, ואוהביו כצאת השמש בגבורתו, וירום ונשא וגבה מאד, כמ"ש בזוהר פ' מקץ (קפא ע"א) (כתבי הגרמ"מ).

¹⁵⁸ שההוא רוחא דשביק בה, נתייחד עם ההוא רוחא ערטילאי, ע"י ההוא רוחא של זה הגואל, ונעשו כפולין כלולין בא' (כתבי הגרמ"מ משקלוב).

¹⁵⁹ תרין דאינון חד, דהיינו ששני גופים יש בהם רוח אחד (מ"מ).

¹⁶⁰ כמ"ש למעלה, והיינו שכלל כל האורות והנשמות נתייחדו וכו' הן סוד ה' פרצופין, אדם חוה הבל קין כלולים בש"ת, שממנו נתבנה העולם וכו' שם נתכפרו אד"ם וחו"ה ושם השיג הבל והציץ (כתבי הגרמ"מ).

¹⁶¹ תיקונים עט ע"א (הערת הזהר).

תיקוני זהר עם ביאור הגר"א